SPRAWOZDANIE

WARSZAWSKIEGO TOWARZYSTWA DOBROCZYNNOŚCI

Z DZIAŁALNOŚCI

W 117 ROKU

ISTNIENIA

1931/32

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

WARSZAWSKIEGO TOWARZYSTWA DOBROCZYNNOŚCI

ZA CZAS OD 1.IV.1931 DO 31.III.1932

SKŁADANO i ODBIJANO W DRUKARNI

POLSKIEJ MACIERZY

SZKOLNEJ

WARSZAWA, ELEKTORALNA 18.

SPRAWOZDANIE RADY NACZELNEJ

WARSZAWSKIEGO TOWARZYSTWA DOBROCZYNNOŚCI

za rok 1931/32.

Skład Rady Naczelnej. W dn. 3 lipca 1931 r. Walne Zgromadzenie członków Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności na miejsce dwunastu członków Rady Naczelnej, którzy ustąpili z kolei starszeństwa wyboru, stosownie do § 26 statutu, wybrało pp: Aleksandra Dąbrowskiego, Henryka Garlikowskiego, Henryka Hozera, Aleksandra Jackowskiego, Antoniego Kieniewicza, Jana Stanisława Kijewskiego, Marcelego Kotkowskiego, Włodzimierza Kryńskiego, Stanisława Leśniowskiego, Wacława Manduka, Kazimierza Ostrzyckiego i Karola Rotkela.

W okresie sprawozdawczym ustąpili: p. Marceli Kotkowski, wieloletni wiceprezes Zarządu i Radca Prawny W. T. D. (z powodu stanu zdrowia) i ś. p. Leon Rostkowski (wskutek śmierci). Na miejsce tych członków wstąpili z listy zastępców pp. Feliks Łopieński i Piotr Uzdowski.

Ostatecznie więc skład Rady Naczelnej był następujący: 1) Stanisław Błeszyński, 2) Józef Czarkowski, 3) Aleksander Dąbrowski, 4) Ludwik Dydyński, 5) Henryk Garlikowski, 6) Józef Gembski, 7) Mieczysław Halicki, 8) Henryk Hozer, 9) Aleksander Jackowski, 10) Adolf Jagowd, powołany jako zastępca po zmarłym w poprzednim okresie sprawozdawczym ś. p. Janie Sobierańskim, 11) Zygmunt Kaczyński, 12) Jan Stanisław Kijewski, 13) Antoni Kieniewicz, 14) Franciszek

Kowalski, 15) Stanisław Kopczyński, 16) Włodzimierz Kryński, 17) Kazimierz Krzeczkowski, 18) Włodzimierz Krzeszkiewicz, 19) Stanisław Leśniowski, 20) Ignacy Lipski, 21) Feliks Łopieński, 22) Wacław Manduk, 23) Karol Niemira ks., 24) Leon Nowodworski, 25) Kazimierz Ostrzycki, 26) Tadeusz Podkólński, 27) Karol Rotkel, 28) Wacław Rydzykowski, 29) Józef Salecki, 30) Kwiryn Siewierski, 31) Wacław Trejdosiewicz, 32) Stanisław Tyborowski, 33) Piotr Uzdowski, 34) Heljodor Wieczorkowski, 35) Jan Wierzbicki, 36) Aleksander Włodarski.

W dniu 30 czerwca b. r. kończy się kadencja członków wymienionych pod lit. 2, 7, 10, 15, 18, 20, 24, 28, 30, 31, 32 i 36.

Prezydjum i Zarząd. Na posiedzeniu Rady Naczelnej w dn. 13 lipca 1931 r. wybrano na Prezesa p. Stanisława Leśniowskiego, na Wiceprezesa ks. Karola Niemirę, na Sekretarza p. Stanisława Błeszyńskiego. Na temże posiedzeniu wybrano Zarząd w składzie następującym: Prezes Jan Stanisław Kijewski, Wiceprezes — Henryk Hozer, Sekretarz Józef Gembski, Skarbnik Henryk Garlikowski, członkowie: Aleksander Dąbrowski i Wacław Rydzykowski. Wobec zrzeczenia się jednak mandatu członka Zarządu przez p. Wacława Rydzykowskiego, na miejsce jego powołany został p. Zygmunt Kaczyński. W dn. 22.X.31 r. p. Henryk Garlikowski ustąpił z miejsca Skarbnika z powodu choroby, a na jego miejsce powołany został p. Zygmunt Kaczyński, na miejsce zaś tego ostatniego, jako członka Zarządu powołano p. Karola Rotkela. W dn. 28.I. 32 r. p. Karol Rotkel ustąpił, a na miejsce jego powołano p. Antoniego Kieniewicza.

Działalność Rady. Rada Naczelna odbyła pięć plenarnych posiedzeń w dniach: 13 lipca, 22 października 1931 r., 28 stycznia, 18 marca i 17 czerwca 1932 r. W celu ścisłego zespolenia działalności Rady i Zarządu, odbywały się przed plenarnemi posiedzeniami Rady zebrania prezydjów Rady i Zarządu. Protokuły każdego z posiedzeń Rady obejmują powzięte na nich uchwały, oraz streszczenia sprawozdań Zarządu i dyskusji powziętej nad temi sprawozdaniami, jak również wszelkiemi ważniejszemi sprawami przez Radę rozpatrywanemi.

Całokształt działalności Towarzystwa obejmuje zatwierdzone przez Radę na ostatnim posiedzeniu sprawozdanie Zarządu niżej podane.

Nadzór nad sprawami Towarzystwa przewidziany w § 27 lit. a statutu wykonywała Rada przez informowanie się o pracy bieżącej i planach na przyszłość Zarządu, o czem składane były przez Zarząd na każdem posiedzeniu Rady obszerne sprawozdania, oraz przez wyżej wspomniane zebrania prezydjów. Sprawozdania Zarządu poddawane były szczegółowej dyskusji.

W myśl § 27 lit c. statutu, Rada przyjęła zapis ś. p. Juszczykowej na szwalnię przy ul. Starej 2 w sumie 4.000 zł.

Na zasadzie § 27 lit. d statutu, Rada zatwierdziła szereg umów w przedmiocie zamiany części gruntów z dóbr Gościeradów z włościanami przylegających wsi, oraz uchwaliła zmniejszyć cenę ziemi, mającej być sprzedaną na upełnorolnienie karłowatych gospodarstw wsi Salomin i Węglinek do 1.800 zł. za hektar, a to zgodnie z życzeniem Urzędu Ziemskiego i konjunkturą cen. Zatwierdziła Rada również umowę wieczystej dzierżawy części posesji przy ul. Chmielnej 112/114 z Kurją Metropolitalną Warszawską, co szczegółowo wyjaśnione jest w sprawozdaniu Zarządu.

Sprawy budżetowe. Uznając obowiązek Towarzystwa wobec kryzysu gospodarczego rozwijania szerszej działalności celem zmniejszenia głodu i nędzy, Rada zaakceptowała utworzenie kuchni dla dożywiania głodnych przy ul. Dzielnej 67, a z własnej inicjatywy podwyższyła projektowany przez Zarząd w sumie 15.000 zł. wydatek na ten cel, do sumy 20.000 zł.

Pozatem w okresie sprawozdawczym wydatkowano poza budżetem 1.000 zł. na szwalnię przy ul. Starej 2 i 1.472 zł. na Wydział Wsparć dla najuboższej ludności na zapomogi jednorazowe.

Widząc trudność pokrywania wzrastających niedoborów, a ustaliwszy wyżej wspomnianą zasadę, iż w okresie kryzysu, działalność Towarzystwa nie powinna ulec ograniczeniu, Rada zaraz z początku okresu sprawozdawczego, powołała Komisję Finansową z udziałem zaproszonych fachowców fi-

nansistów w składzie pp. Błeszyńskiego Stanisława, Dąbrowskiego Aleksandra, Dydyńskiego Ludwika, Gembskiego Józefa, Heinricha Władysława, Hozera Henryka, Kaczyńskiego Zygmunta, Kieniewicza Antoniego, Kijewskiego Jana Stanisława, Kryńskiego Włodzimierza, Leśniowskiego Stanisława, Niemiry Karola ks., Podkólińskiego Tadeusza, Wieczorkowskiego Heljodora, oraz p. Fedorowicza Stanisława. Komisja ta zbierała się trzykrotnie i rozpatrywała całokształt położenia majątkowego Towarzystwa. Idąc za wskazówkami Komisji, Towarzystwo sprzedało część własnych papierów wartościowych, unikając w ten sposób spodziewanego spadku ich wartości na giełdzie. Komisja również rozpatrywała działalność Kasy Groszowej i Kasy im. Prusa.

Nowi członkowie. W okresie sprawozdawczym Rada Naczelna przyjęła 21 nowych członków T-wa.

Cześć pamięci zmarłych członków W. T. D. Na posiedzeniach swych Rada Naczelna uczciła pamięć zmarłych w tym okresie członków W. T. D. i działaczy Towarzystwa ś. p. Leona Babińskiego, Stefana Beina, Adama Jaszczołta, Antoniego Manduka, Leona Rostkowskiego, Stanisława Schiele, i Adolfa Suligowskiego (o ś. p. A. Suligowskim i L. Rostkowskim, zamieszczone są niżej osobne wspomnienia). Uchwalono umieścić w sali posiedzeń Towarzystwa portret ś. p. A. Suligowskiego, oraz w roku 1932/3, jako 75-letniej rocznicy śmierci ś. p. Stanisława Jachowicza, zasłużonego członka Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności i opiekuna sierot, urządzić akademję na Jego cześć.

Prezes Rady Naczelnej (—) *Stanisław Leśniowski.*
Wice-Prezes Rady Naczelnej (—) *ks. Karol Niemira.*
Członek Rady Naczelnej-Sekretarz (—) *Stanisław Błeszyński.*

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
WARSZAWSKIEGO TOWARZYSTWA DOBROCZYNNOŚCI

za czas od 1.IV. 1931 do 31.III. 1932 roku.

Skład Zarządu i Wydziałów.

W okresie sprawozdawczym Zarząd W. T. D. stanowili:

Prezes: p. *Jan Stanisław Kijewski.*
Wiceprezes: p. *Henryk Hozer.*
Skarbnik: p. { do dn. 22.X.31. p. *Henryk Garlikowski.*
od dn. 22.X.31. p. *Zygmunt Kaczyński.* }
Sekretarz: p. *Józef Gembski.*
Członkowie: { p. *Aleksander Dąbrowski.*
do dn. 22.X.31. p. *Zygmunt Kaczyński.*
od dn. 22.X.31. do dn. 28.I.32. p. *Karol Rotkel.*
od dn. 28.I.32. p. *Antoni Kieniewicz.* }

Przesunięcia powyższe nastąpiły z powodu choroby i rezygnacji.

Skład Wydziałów, działających w ramach instrukcji z dnia 11 marca 1925 r., był w okresie sprawozdawczym następujący:

1. **Wydział Opieki nad Dzieckiem:** Kierownikiem Wydziału był p. Dr. Jan Stanisław Kijewski, zastępcą kierownika p. Dr. Kazimierz Ostrzycki, sekretarzem p. Dr. Bogusław Dąbrowski, członkami pp. Celina Bronowska, Wanda Dębska, Antoni Dobraczyński, Stanisław Hiszpański, Dr. Stanisław Kopczyński, Michał Krąkowski, ks. Dr. Karol Niemira i Jan Wierzbicki.

2. **Wydział Gościeradowski:** Kierownikiem Wydziału był p. Aleksander Dąbrowski, zastępcą kierownika p. Karol

Rotkel, członkami pp. Henryk Hozer. Antoni Kieniewicz, Włodzimierz Krzeszkiewicz, Stanisław Leśniowski, Juljan Prądzyński i Adam Wozdecki.

3. **Wydział Kasy Groszowej Oszczędności:** Kierownikiem Wydziału był do dn. 22.X.31. p. Henryk Garlikowski, od daty powyższej p. Zygmunt Kaczyński, zastępcą kierownika był p. Heljodor Wieczorkowski, sekretarzem p. Stefan Czarnowski, członkami pp. Władysław Adamczewski. Konstanty Gołkowski, Albin Karski, Kazimierz Korusiewicz, Ignacy Lipski, Józef Łabacz, Kazimierz Nadolski, Józef Ryk, Wanda Ryk, Seweryn Sokulski, Leopold Smorczewski i Stanisław Żaczkiewicz.

4. **Wydział Opieki nad Starcami i Inwalidami:** Kierownikiem Wydziału był p. Antoni Kieniewicz, zastępcą kierownika p. płk. Józef Salecki, sekretarzem p. Mieczysław Halicki, członkami pp. Henryk Hozer, Dr. Leopold Jokiel, Dr. Franciszek Kowalski, Stanisław Pfeiffer, Marja Piotrowska, Wanda Szawel-Szeweleffowa, Rejent Stanisław Tyborowski i Piotr Uzdowski.

5. **Wydział Wsparć:** Kierownikiem Wydziału był do dn. 6.XI.31 p. Zygmunt Kaczyński i od daty powyższej p. Henryk Hozer; zastępcą kierownika był p. Adolf Mysłowski, sekretarzem p. Michał Krąkowski, członkami pp. Juljan Bielecki, Mieczysław Brzeźniakiewicz, Wanda Dębska, Adam Fijok, Józef Gawałkiewicz, Bronisław Gepner, Konstanty Gołkowski, Mieczysław Halicki, Bruno Kupczyński, Ignacy Lipski, Wacław Manduk, Kazimierz Muszyński, Juljan Okólski, Zofja Piątkowska. Marja Porejko, ś.p. Leon Rostkowski, Bronisław Sobolewski. Stefan Stosio, Wanda Szawel-Szeweleffowa, Ludwik Szymoński. Ludwika Tarkowska, Władysław Tarkowski, Piotr Uzdowski, Marjan Wiśniewski, Aleksander Włodarski i Bronisław Żakiewicz.

Radcą Prawnym Honorowym T-wa był p. Mecenas Aleksander Jackowski.

Budowniczym Honor. T-wa był p. Prof. Franciszek Lilpop.

Notarjuszem Honorowym T-wa był p. Rejent Stanisław Tyborowski.

Dyrektorem T-wa był p. Stanisław Fedorowicz.

Czynności Zarządu.

W dn. 25 lutego r. b. rozpoczęła się lustracja Towarzystwa przez delegata Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, która została zakończona w końcu maja r. b. Wyniki tej lustracji dotąd nie zostały Towarzystwu podane.

Zgodnie z zapisem ś. p. Zofji Gieczewiczowej, W. T. D. było zobowiązane do wybudowania na posesji przy ul. Chmielnej 112/114 kaplicy. Sprawa ta, wobec trudności finansowych T-wa, uległa zwłoce. Obecnie Zarząd W. T. D., chcąc zadość uczynić obowiązkowi powyższemu, zawarł umowę z Kurją Metropolitalną Warszawską, na mocy której Kurja otrzymała w dzierżawę wieczystą część posesji przy ul. Chmielnej 112/114, pod warunkiem wybudowania tam kościoła i udzielania posług religijnych dla pensjonarzy miejscowego przytułku „Betanja” i pewnych świadczeń na rzecz Towarzystwa.

Magistrat m. st. Warszawy przyznał Towarzystwu plac na Bielanach, obszaru około 0,75 ha, przyczem warunki przejęcia przez T-wo tego placu mają być ustalone po dokonaniu przez Magistrat odpowiednich pomiarów. Sprawa ta znajduje się w toku.

Zgodnie ze swemi zamierzeniami Zarząd przygotował sale w domu przy ul. Dzielnej 67 na przytułek dla rekonwalescentów i zwrócił się do Szpitala Dzieciątka Jezus o przysłanie rekonwalescentów. Dyrekcja szpitala dała listy polecające szeregowi swoich rekonwalescentów. Wobec tego, że żaden z nich nie zgłosił się do Towarzystwa, Zarząd przyjął propozycję Towarzystwa „Dom Zdrowia dla Dzieci“ Puławska 33, z dn. 23 marca 1932 r., złożoną przez pp. Mecenasową Marję Meyrową, Rektorową Annę Brudzińską oraz Inżynierową Marję Tomorowiczową, dotyczącą wcielenia do W.T.D powyższego zakładu i prowadzenia go w domu przy ul Dzielnej 67. Przytułek ten jest obecnie czynny i znajduje się w nim 28 dzieci-rekonwalescentów, przyjętych ze szpitali, w tem kilkoro dzieci wyznania mojżeszowego, wszystko w myśl zapisu małż. Levy.

W lipcu r. ub. Zarząd wystąpił do władz państwowych z propozycją wydawania przez T-wo zupy dla głodnych,

w ilości około 1000 porcyj dziennie, rozwożonych do kilku punktów miasta w kuchniach polowych, przyczem władze wojskowe zgodziły się na użyczenie T-wu bezinteresownie 4 kuchni polowych. Następnie jednak, w myśl życzeń Komisarjatu Rządu, który doradzał utworzenie stałej kuchni w domu przy ul. Dzielnej 67, T-wo otworzyło w dniu 25 listopada 1931 r. kuchnię w domu powyższym, gdzie były wydawane porcje zupy z kromką chleba głodnym, zgłaszającym się do tej kuchni. Rada Naczelna W. T. D. przeznaczyła na ten cel poza budżetem sumę do 20.000 zł. Kuchnia powyższa, prowadzona bez przerwy w ciągu z górą 5 miesięcy, została zamknięta w dn. 1 maja r. b. Ogółem wydano 46015 porcyj; koszt jednej porcji wynosił przeciętnie 30 gr.; całkowite koszty, związane z prowadzeniem kuchni, wraz z wydatkami na remonty i utrzymanie, wyniosły zł. 18.852,27.

„Dzieje W. T. D.", których opracowanie powierzono p. Stefanowi Duninowi, nie zostały przezeń ukończone, wobec czego umowa z p. Duninem została w dn. 10 listopada 1931 r. zerwana, przyczem na mocy oświadczenia dodatkowego, wyjednanego od p. Dunina przez Zarząd, prawa autorskie do opracowanej już części „Dziejów W.T.D." zostały przelane na rzecz Towarzystwa. Po zerwaniu umowy powyższej p. dr. Kazimierz Ostrzycki, członek Rady Naczelnej W. T. D., wyraził nadzieję, że może Mu uda się opracować „Dzieje W. T. D.", do czego przystąpiłby na jesieni 1932 r.

W dn. 13 stycznia 1932 r. Pan Minister Pracy i Opieki Społecznej zatwierdził zapis ś. p. Emilji Stano na rzecz ochrony W. T. D. im. Jerzmanowskich (Tarczyńska 27) w listach zastawnych Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy nom. wart. 2000 rubli.

Zarząd udzielił zezwolenia na korzystanie z lokalu ambulatorjum Akademickiemu Stow. Charytatywnemu „Pomoc Bliźniemu".

Wobec wzrastającej nędzy wśród ludności stolicy, władze Towarzystwa asygnowały dla Wydziału Wsparć poza budżetem sumę zł: 1.472,— na wsparcia jednorazowe.

Zarząd odbył w roku sprawozdawczym 27 posiedzeń,

na których poza wyżej wymienionemi sprawami, powzięto uchwały, dotyczące codziennej działalności Towarzystwa.

Skład personelu biura Zarządu T-wa nie uległ zmianom. Biuro T-wa było czynne codziennie od godz. 9 — 3. Nadto trzy razy w tygodniu czynny jest w biurze T-wa referat dla spraw opieki nad dzieckiem, prowadzony przez Instruktorkę Przedszkoli.

Działalność Zarządu obejmowała następujące działy:

Wydział Opieki nad Dzieckiem.

Wydział ten opiekuje się zakładami Towarzystwa zamkniętemi i otwartemi.

Do zamkniętych należą: Zakład Sierot Chłopców im. Jachowicza przy ul. Freta 10, Zakład Opatrzności Bożej dla Sierot Dziewcząt przy ul. Rakowieckiej 21, Szwalnia przy ul. Starej 2, która jednocześnie jest zakładem otwartym, oraz Internat im. Kronenberga przy ul. Freta 10.

Do otwartych zaliczają się: dwa żłobki przy ul. Freta 10 i jedenaście przedszkoli: pierwsze i drugie — Freta 10, trzecie — Piwna 11, czwarte — Targowa 69, piąte — Przyokopowa 53, szóste — Chłodna 40, siódme — Miedziana 6, ósme — Tarczyńska 27, dziewiąte — Hoża 13, dziesiąte im. Św. Zofji — Wolska 5 i jedenaste — Markowska 16.

Do kompetencji Wydziału należą również dwie ochrony w dobrach Gościeradowskich.

Zakłady wychowawcze zamknięte.

1. Zakład Sierot Chłopców im. Jachowicza przy ul. Freta 10. Zakład im. Jachowicza przeznaczony jest dla zdrowych fizycznie i normalnych umysłowo ubogich chłopców w wieku od lat 6-ciu do 14-tu włącznie, pozbawionych opieki rodzinnej i uczęszczających do miejscowej szkoły powszechnej, albo do miejscowego przedszkola.

Przełożoną zakładu jest w dalszym ciągu Siostra Starsza Alojza Rowińska; lekarzem zakładowym jest Dr. Leopold Jokiel, zaś nad stanem oczu dzieci czuwa okulistka zakładowa Dr. Zofja Galewska.

W dniu 1 kwietnia 1931 roku przebywało w zakładzie 148 chłopców. W okresie sprawozdawczym do zakładu przybyło 27 nowych chłopców. Wobec ukończenia szkoły powszechnej 7-miu chłopców zostało przeniesionych do Internatu im. Kronenberga, 1 chłopiec wysłany do gimnazjum XX. Salezjanów w Różanymstoku. 4 chłopców przeniesiono do zakładu Braci Albertynów przy ul. Jagielońskiej 21, skąd uczęszczają do szkoły technicznej kolejowej na Nowem Bródnie; 4 chłopców powróciło do rodzin, których warunki materjalne pozwoliły zaopiekować się dziećmi, 1 chłopca zabrała gmina Nowomyska, 1 chłopiec został przeniesiony do zakładu Bł. Andrzeja Boboli w Strudze pod Radzyminem; ogółem opuściło zakład w okresie sprawozdawczym 18 chłopców.

Wychowankowie zakładu pobierają naukę na miejscu w szkole powszechnej, która prowadzona jest według programu normalnego, zatwierdzonego przez władze. Personel nauczycielski szkoły miejscowej posiada wymagane przez władze szkolne kwalifikacje; kierownikiem szkoły jest nadal Dr. Bogusław Dąbrowski.

Oddziały	I	II	III	IV	V	VI	Razem
Stan w dniu 1/IV 1931 r. . .	20	13	31	31	24	12	131
przybyło w okresie od 1/IV do 28/VI 1931 r. .	1	—	—	3	—	—	4
Razem . .	21	13	31	34	24	12	135
prom. do następ. oddziału .	20	9	28	31	24	12	124
nieprom. do „ „ .	1	4	3	3	—	—	11
Stan w dniu 28/VI 1931 r.	1	24	12	31	31	24	123
przybyło w okresie od 28/VI do 1/IX 31 r.	5	2	3	1	—	—	11
ubyło „ „ „ „	—	—	—	—	1	1	2
Stan w dniu 1/IX 1931 r.	6	26	15	32	30	23	132
przybyło w okresie od 1/IX 31r. do 1/IV 32r.	9	1	3	—	—	1	14
ubyło „ „ „ „	—	—	—	1	—	—	1
Stan w dniu 1/IV 1932 r.	15	27	18	31	30	24	145

W roku szkolnym 1931/32 do szkoły miejscowej uczęszczało 145 chłopców podzielonych na oddziały według tablicy na str. 6-ej.

5 chłopców uczęszcza do VII oddziału szkoły powszechnej przy ulicy Chłodnej; 7 małych chłopców chodzi do przedszkola miejscowego. W ciągu całego bieżącego roku szkolnego uczniowie oddziału VI wraz ze swym nauczycielem uczęszczali na wykłady fizyki do gabinetu fizycznego Państwowego Instytutu Pedagogicznego przy ul. Jezuickiej.

Szkoła posiada obszerną bibljotekę, podzieloną na dwa działy: dla starszych i młodszych chłopców, oraz dział zawierający podręczniki pedagogiczne dla personelu nauczycielskiego; w roku sprawozdawczym wzbogacono bibljotekę szkolną nowemi książkami w liczbie około 100 egzemplarzy. Dla wyrobienia w chłopcach zamiłowania do czytania, poszanowania książki, oraz lepszego zrozumienia tego, co czytają, przeznaczony został jeden pokój widny, w którym pozawieszano na ścianach portrety znakomitszych pisarzy polskich, gdzie zbierają się chłopcy w wolnych chwilach, by zdala od gwaru zająć się lekturą, a przypatrując się portretowi zapamiętać lepiej autora książki, którą czytają.

Rozkład zajęć: chłopcy wstają o godz. 6.30, mycie, ubieranie się, ćwiczenia oddechowe do godz. 7.10, modlitwa i śniadanie do godz. 7.50, lekcje szkolne od godz. 8 do 13-ej; godz. 13.30 obiad, poczem w godz. od 14 do 16-ej wypoczynek, zabawa, spacer, zajęcia dowolne, czytanie książek z bibljoteki zakładowej; godz. 16 do 17.30 przygotowanie lekcyj na dzień następny, potem kolacja, mycie się i o godz. 20-ej spoczynek. Dzieci młodsze, które nie przygotowują lekcyj, spożywają kolację o godz. 17-ej, a po myciu się i krótkiej modlitwie udają się na spoczynek o godz. 19-ej. W niedziele i święta chłopcy wstają o godzinie 8-ej rano i o godz. 10-ej słuchają mszy św. w miejscowej kaplicy; czas wolny poświęcony jest rozrywkom pod dozorem wychowawców.

Chłopcy kąpią się co dwa tygodnie w porze zimowej i co tydzień w porze letniej w miejscowej łazience, gdzie znajduje się 10 wanien i 16 natrysków.

Wakacje letnie spędzili chłopcy na kolonji w Drewnicy w okresie od dnia 30 czerwca do 14 września 1931 r.

Istniejąca od dwóch lat w zakładzie drużyna harcerska, jako 36 Warszawska Drużyna Harcerska im. Jana Skrzetuskiego, prowadzona przez drużynowego Stanisława Marcinkiewicza, mianowanego przez Komendę Chorągwi, rozwija się pomyślnie. W okresie sprawozdawczym z drużyny ubyło 8 harcerzy, przybyło 12, z Gromady Wilczęcej ubyło (przeniesieni do zastępów harcerstwa) 12, przybyło 15; stan liczebny drużyny w dniu 1 kwietnia 1932 roku był następujący: 1 drużynowy, 44 harcerzy i 32 wilczków, razem 77.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 36 zbiórek drużyny, 80 zbiórek zastępów, 28 zbiórek gromady wilczków; drużyna odbyła 6 wycieczek za miasto, gromada 2 wycieczki. Gromada wilczków brała udział w Zlocie Wilczków, urządzonym przez Komendę Chorągwi, zyskując pierwsze miejsce, pochwałę i nagrodę. Drużyna zakładu brała udział w zawodach pomiędzy drużynami szkół powszechnych w dobrem gospodarstwie, zyskując tytuł pierwszej wzorowej drużyny harcerskiej. Drużyna delegowała poczet sztandarowy na liczne uroczystości harcerskie, brała udział w Akademji ku czci Ojca Św., w XIII Rocznicę odzyskania Niepodległości, w rocznicę „Cudu nad Wisłą", w uroczystościach poświęcenia sztandaru 11 i 37 Warsz. Dr. Har. i innych uroczystościach okolicznościowych. Drużyna zakładowa brała udział w Zlocie Komendy Chorągwi.

Drużyna posiada w zakładzie świetlicę harcerską, gdzie chłopcy w wolnym czasie zajmują się ręcznemi pracami, czytają czasopisma harcerskie, słuchają radjo, oraz ćwiczą się w grach harcerskich. Dwóch chłopców ukończyło kurs zastępowych, trzech kurs sygnalizacyjny, dwóch kurs samarytański. Drużyna prenumeruje kilka pism harcerskich.

Drużynę trzykrotnie wizytował hufcowy Józef Dyżewski, podharcmistrz, oraz jeden raz Zastępca Kierownika Wydziału Drużyn Szkół Powszechnych Stefan Zakrzewski, harcmistrz. Na podstawie odbytych wizytacyj, rozkazem Naczelnictwa drużyna otrzymała kategorję „A" (stanęła na poziomie wyrobienia harcerskiego, zdobywając miano „Drużyny Związkowej Harcerstwa Polskiego").

W okresie sprawozdawczym zostały zremontowane korytarze i klatka schodowa na I i II piętrze; na bardzo już zniszczonych schodach II piętra nałożono nowe stopnie dębowe, zabezpieczone żelazną karbowaną listewką; podłogę na korytarzach wyreparowano i pomalowano klejowo, zaś ściany na 1 1/2 metra w górę od podłogi — farbą olejną, jak również parapety i ramy okienne na klatce schodowej. W jednym z pokoików na II piętrze urządzono przechowalnię na palta.

W II i III oddziałach szkolnych, zniszczone ławki szkolne starego systemu zastąpiono stolikami i krzesełkami nowego typu, stosując się do obecnych wymagań władz szkolnych (w oddziałach V i VI wprowadzono stoliki w latach poprzednich).

Zakład był utrzymywany z funduszów asygnowanych przez Zarząd, które wynosiły w okresie sprawozdawczym zł. 152.262.96.

Pozatem otrzymano z gospodarstwa własnego w Drewnicy: 1.750 klg. ziemniaków, 384 klg. owoców, 530 klg. kapusty, 425 klg. warzyw, 60 klg. włoszczyzny, 310 litrów mleka, 240 klg. serów.

Koszt całkowitego utrzymania, ubrania i nauki dziecka w zakładzie wynosił dziennie zł. 2,73.

2. Zakład Opatrzności Bożej dla Sierot Dziewcząt przy ul. Rakowieckiej 21. Zakład wychowuje dziewczęta, pozbawione opieki rodzinnej, w wieku od lat 6 do 17 włącznie. Zakład posiada 2-morgowy ogród własny, prowadzony przez fachowego ogrodnika.

Przełożoną zakładu jest w dalszym ciągu Siostra Starsza Aurelja Pomierny. Lekarzem zakładowym jest dr. L. Jokiel, zaś opiekę nad stanem oczu dzieci roztacza okulistka zakładowa dr. Zofja Galewska.

Dnia 1.IV. 1931 r. przebywało w Zakładzie 121 dziewcząt. W ciągu roku sprawozdawczego przybyło dziewcząt 5, ubyło w tymże czasie 12, mianowicie: 4 dziewczęta po ukończeniu szkoły rękodzielniczej (2 dział krawiecki i 2 kilimkarski), oraz 2 po ukończeniu szkoły handlowej, rozpoczęły

pracę zawodową o własnych siłach; 1 została przeniesiona do szkoły gospodarczej w Ignacowie, 1 do szkoły wychowawczyń domowych przy ul. Czerniakowskiej Nr. 1; 3 wróciły do rodziny; 1 zmarła.

Podział dzieci według rodzaju nauki:

uczęszczało	do przedszkoli	3
„	„ szkół powszechnych	98
„	„ szkół zawodowych .	11

Wakacje letnie dziewczęta spędzały w sposób następujący: w Ciechocinku leczyło się 40 dziewcząt przez 6 tygodni w okresie od czerwca do sierpnia z wynikiem dodatnim, 15 dziewcząt mających podgorączkowe wahania ciepłoty umieszczono na lato w Gościeradowie w gmachu szpitala; 27 dziewcząt spędziło wakacje u krewnych; 32 zaś, które nigdzie nie wyjeżdżały, otrzymywały pożywienie lepsze, aniżeli zwykle w ciągu roku, zajęte były pracą tylko przez 4 godziny dziennie i odbywały codzienne wycieczki.

Koszt całkowitego utrzymania, ubrania i nauki jednego dziecka w zakładzie wynosił w okresie sprawozdawczym dziennie zł. 2,94.

Wydano na utrzymanie zakładu zł. 130781,74.

3. Szwalnia przy ul. Starej Nr. 2. Zakład prowadzi naukę szkolną w pełnym zakresie szkoły powszechnej, równolegle z nauką rękodzielnictwa. W roku sprawozdawczym w internacie zakładowym mieszkało 50 dziewcząt, z których 8 uczęszczało do szkół średnich zawodowych, reszta do miejscowej 7 klasowej szkoły powszechnej, ucząc się jednocześnie na miejscu obranego rękodzieła. Ogólna liczba uczennic w Zakładzie wynosiła w roku sprawozdawczym 216.

Poza godzinami zajęć szkolnych dziewczęta uczą się: cerowania, łatania, obrębiania i t. p. Dziewczęta starsze obierają jeden z następujących działów rękodzielnictwa, których naukę prowadzą Siostry Miłosierdzia, odpowiednio wykwalifikowane: bieliźniarstwo i krawiectwo wraz z krojem, szycie kołder, haft biały płaski i wypukły, haft kolorowy,

srebrny i złoty, szycie aparatów kościelnych, pończosznictwo i roboty trykotarskie.

Dziewczęta zajęte przy wyrobach, przeznaczonych na sprzedaż, pobierają wynagrodzenie, stanowiące odsetek ceny sprzedażnej.

Lekarzem zakładowym jest Dr. B. Dąbrowski. W. T. D. wydało w okresie sprawozdawczym na utrzymanie zakładu zł. 34.342,28.

Przełożoną Zakładu była do dn. 12.X. 1931 r. Siostra Starsza Wiktorja Piasecka, zaś od dn. 15.X. 1931 r. Siostra Starsza Zygmunta Sturgólewska.

4. **W Internacie im. Kronenberga** w dniu 1 kwietnia 1931 r. było wychowańców 10; w ciągu okresu sprawozdawczego przybyło 6, ubyło 4, pozostało więc w dniu 31 marca 1932 r. 12 wychowańców.

Wiek wychowańców: do lat 21 było 11 wychowańców, ponad 21 lat 1 wychowaniec.

Zawody i zajęcia wychowańców dzieliły się na następujące kategorje: do szkoły Handlowej Zgromadzenia Kupców Polskich uczęszczało 2-ch; praktykantów handlowych było 3, praktykant biurowy 1, mechaników 2, stolarzy 2, grawerów 2, szewc 1, w fabryce papieru pracował 1.

Rozkład zajęć dziennych: chłopcy sypiają 9 godz., ubieranie, mycie i porządki — 1 godz. 40 min., pracują—8 godz., posiłek (śniadanie, obiad i kolacja) — 2 godz., praktyki religijne — 20 min., czas wolny — 3 godz.

Chłopcy kąpią się co dwa tygodnie w porze zimowej i co tydzień w porze letniej w łazience Zakładu im. Jachowicza.

Do października z. r. większość wychowanków była bez zajęcia. W chwili obecnej wszyscy wychowankowie mają stałe zajęcie.

Personel Internatu składał się: z kierownika, kucharki i praczki. Wynagrodzenie miesięczne tego personelu wynosiło 175 zł. oraz całkowite utrzymanie i mieszkanie.

Stan zdrowotny: chorowało z powodu przeziębienia — 2 chłopców.

Część zarobków chłopców wydatkowana jest na potrzeby Internatu. Z tego źródła Zakład otrzymał w ciągu okresu sprawozdawczego zł. 904,25, z ogólnych funduszów W. T. D. zł. 16368,84, wydatkowano więc na utrzymanie Internatu ogółem zł. 17273,09. Przeciętne dzienne utrzymanie chłopca wynosiło zł. 3,64.

Zakłady wychowawcze otwarte.

Do zakładów tych należy 11 przedszkoli (w tem 13 oddziałów) i 2 żłobki w Warszawie, oraz 2 przedszkola w dobrach Gościeradowskich: w Gościeradowie i w Węglinie

Personel zakładów wychowawczych otwartych składał się w okresie sprawozdawczym z 21 osób: 1 instruktorki, 19 wychowawczyń i 1 lekarza.

Celem gruntownego poznania i należytego realizowania postulatów wychowawczych, wysuniętych przez władze oświatowe, wszystkie kierowniczki przedszkoli W. T. D. wzięły udział w dokształcających kursach dla ochroniarek w Siennicy, zorganizowanych w lipcu roku ubiegłego przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego Warszawskiego.

Co dwa tygodnie odbywały się konferencje pedagogiczne wychowawczyń pod przewodnictwem instruktorki przedszkoli. Z konferencyj tych prowadzona jest lista obecności i dziennik, opisujący szczegółowo ich treść.

W okresie sprawozdawczym było zapisanych do warszawskich przedszkoli i żłobków T-wa ogółem 1100 dzieci. Na oddział przeciętnie zapisano około 60-ciorga dzieci, co przy nowoczesnych wymaganiach pedagogji stanowi liczbę maksymalną. Poza powyższą liczbą dzieci uczęszczających, liczne rzesze dziatwy, na skutek usilnych zabiegów rodziców, zostały umieszczone na listach kandydatów i oczekują przyjęcia do przedszkoli w przyszłym roku szkolnym.

Na skutek podania dyrekcji Prywatnego Seminarjum dla Ochroniarek p. M. Turkiewiczówny w Warszawie, Zarząd T-wa zezwolił na odbycie praktyki uczennicom III kursu tegoż Seminarjum, w liczbie 25, w przedszkolach W. T. D. Praktyka ta trwała od dn. 7 do 16. IV r. b.

W okresie wszystkich miesięcy szkolnych roku sprawozdawczego, dzięki ofiarności uczennic gimnazjum p. H. Gepnerówny (ul. Moniuszki 8), z inicjatywy kierownictwa szkoły, Towarzystwo otrzymuje codziennie paczkę, zawierającą około 80 śniadań, które zgodnie z intencją ofiarodawczyń są kolejno przesyłane do przedszkoli dla dzieci. Ponadto ofiarodawczynie przesyłają co miesiąc ofiary w gotówce miesięcznie na dożywianie dzieci w przedszkolach W. T. D., które wyniosły w r. 1931/32 ogółem zł. 160,30. Władze T-wa wyrażają Szanownemu Kierownictwu szkoły, jak również szlachetnym Ofiarodawczyniom gorące podziękowanie.

Przedszkole Nr. X im. św. Zofji (ul. Wolska 5) nie korzysta ze świadczeń powyższych, gdyż dzięki ofiarności hr. Ordynatowej M. Zamoyskiej otrzymuje codziennie 3 l. mleka dla najuboższej dziatwy. Inwentarz tego przedszkola został uzupełniony darami hr. Ordynatowej Zamoyskiej; przedszkole to otrzymało nowoczesne umeblowanie, złożone ze stolików i krzesełek, nadto otrzymało z tegoż źródła ręczniki osobiste, fartuszki dziecięce i t. p. Władze T-wa wyrażają na tem miejscu szlachetnej Ofiarodawczyni gorące podziękowanie.

Z *rozrywek* okolicznościowych, organizowanych w przedszkolach, — poza częstemi wycieczkami i spacerami, urządzanemi przez poszczególne przedszkola, — odbyły się cztery: 1) zbiorowa wycieczka dzieci z przedszkoli do Bielan w czerwcu 1931 r.; 2) uroczystość „Gwiazdki", która na dziatwie przedszkolnej, rekrutującej się ze sfer najuboższych stolicy, a więc pozbawionej „choinki" w domu rodzinnym, zrobiła duże wrażenie i w ciągu wszystkich następnych miesięcy znajduje odzwierciedlenie w rzeźbie, rysunkach oraz pracach i zabawach dzieci; 3) zabawa karnawałowa, (dziatwa brała udział w pieczeniu faworków, przy drobnym koszcie); 4) uroczystość Wielkanocy, zakończona rozdaniem dziatwie barwnych jajek z mydła, kwiatów bibułkowych, wykonanych przez dzieci dla ozdoby mieszkań i t. p.

Wszelkie te rozrywki, odbyte przy tłumnym udziale rodziców, stanowią jeden z ważnych łączników między domem rodzinnym dziecka, a przedszkolem.

Sprawozdanie lekarskie.

1. Stan zdrowotny w Zakładzie Sierot Chłopców im. Jachowicza. W infirmerji leczono 4 chłopców (w latach ubiegłych 40 i 19), a mianowicie: na zapalenie płuc 1, grypę 1, zapalenie okostnej szczęki 1 i nieżyt żołądka 1.

Powiększenie gruczołów chłonnych szyi stwierdzono na 40 chłopcach. Przeciętny przyrost miesięczny wagi wynosi 300 gr. (w latach ub. 200 i 250). W roku sprawozdawczym dokonano na 24 chłopcach poraz pierwszy badań krwi na odczyn Wassermana; wszystkie badania dały wynik ujemny. Pozatem dokonane zostały odczyny próbne na błonicę (metodą Schicka) i płonicę (metodą Dicka). Dzieci wrażliwe na błonicę, w liczbie 12-tu, szczepiono drogą doskórną, z tych 6 za pomocą maści wiedeńskiej (Löwensteina), 6 za pomocą maści krajowej. Jak widać z powyższego stan zdrowotny chłopców pod każdym względem jest bardzo zadowalniający.

Dalsza walka z jaglicą.

Stan zdrowia oczu chłopców w roku sprawozdawczym przedstawiał się jak następuje:

Stan oczu w dniu	Freta 10		Ogólna liczba chłopców.	Uwagi:
	Kat. I Oczy zdrowe. Lekkie nieżyty spojówek.	Kat. II. Nieżyty pojaglicze, od czasu do czasu pojedyńcze jagły.		
15/IV.31 r.	124	26	150	
13/V.31 r.	127	28	155	Wizyta D-ra Melanowskiego.
26/VI.31 r.	125	25	150	
12/VIII.31 r.	136	12	148	
8/IX.31 r.	136	13	149	
15/X.31 r.	143	9	152	
31/X.31 r.	144	7	151	Wizyta D-ra Melanowskiego.
10/XII.31 r.	148	8	156	
11/I.32 r.	140	12	152	
19/II.32 r.	145	9	154	
21/III.32 r.	146	9	155	

Od 1.IV.1931 r. do 31.III.32 r. przybyło do Zakładu przy ul. Freta 10, 27 nowych chłopców; żaden z nich jaglicą w Zakładzie się nie zaraził, natomiast u niektórych chłopców z nieżytami grudkowemi spojówek stwierdzono po przeprowadzonem odpowiedniem leczeniu znaczną poprawę stanu spojówek.

Dn. 13.V.31 r. stwierdzono u dwóch chłopców z kategorji II-ej ropienie oczu; zarządzono odpowiednie środki ostrożności w stosunku do pozostałych chłopców. Wizyty lekarza okulisty odbywały się w Zakładzie 2 razy tygodniowo. W okresie sprawozdawczym odbyły się 2 konsultacje przeciwjaglicze w udziałem Doc. U.W. p. D-ra Melanowskiego. Na miejscu w Zakładzie leczonych było około 40 chłopców z nieżytami grudkowemi i skrofulicznemi.

2. Stan zdrowotny w Zakładzie sierot dziewcząt przy ul. Rakowieckiej 21. W szpitalach miejskich leczono 13 dziewcząt: na płonicę 5, na błonicę 3, na gruźlicę płuc 2, gruźlicę kości 1, na wyrostek robaczkowy 1 (operowana), oraz 1 na gangrenę płuc (ta ostatnia zmarła).

W infirmerji leczono 30 dziewcząt: na zapalenie gardła 10, nieżyt żołądka 2, zapalenie oskrzeli 5, zapalenie płuc 1, grypę 7, nieżyt kiszek 1, zapalenie miedniczek nerkowych 3, zapalenie opłucnej 1. Jedna dziewczynka była leczona przez p. D-ra Czarkowskiego z powodu powiększenia gruczołu tarczowego, oraz 2 dziewczynki były zbadane przez p. Prezesa Kijewskiego i zakwalifikowane do szpitali (1 z nich chora na zapalenie wyrostka robaczkowego); 1 jest niedorozwinięta umysłowo.

W roku sprawozdawczym dokonano na 14-tu dziewczętach badań krwi na odczyn Wassermana (wszystkie z wynikiem ujemnym), oraz dokonane zostały odczyny próbne na błonicę i płonicę. Dzieci wrażliwe na błonicę w liczbie 10 szczepiono drogą doskórną za pomocą maści wiedeńskiej. Jak wykazały badania na większej liczbie dzieci w Warszawie, uodpornianie to należy uważać za mało skuteczne; tem się tłumaczy, że 2 dziewczynki pomimo szczepienia zachorowały na błonicę.

Jaskrawa różnica w częstości zapadania na choroby zakaźne w zakładzie sierot-chłopców i w zakładzie sierot-dziewcząt na niekorzyść zakładu dla dziewcząt tłumaczy się tem, że dziewczęta uczęszczają do różnych szkół na miasto, skąd łatwo mogą przynosić choroby zakaźne.

Naogół jednak dziewczęta wyglądają dobrze. Przeciętny przyrost miesięczny wagi wynosi przeszło 300 gr.

* * *

W Zakładzie dla dziewcząt przy ul. Rakowieckiej 21 w ciągu roku bieżącego nie stwierdzono przypadków jaglicy. Na miejscu, według wskazówek lekarskich, leczono 36 dziewcząt z nieżytami grudkowemi i skrofulicznemi; 1 dziewczynka leczyła się w ambulatorjum W. T. D. na wrzód rogówki.

Okulary dobrano 3-em dziewczętom.

Raz na miesiąc odbywał się przegląd oczu dziewcząt.

Dalsza walka z nosicielstwem błonicy*). W roku sprawozdawczym prowadzono w dalszym ciągu badania kandydatów do internatów Towarzystwa w kierunku nosicielstwa błonicy. Wśród nowoprzyjętych dzieci nosicieli błonicy nie stwierdzono. Ponieważ jednak od czasu do czasu zdarzały się, pomimo szczepień ochronnych, wypadki zachorowań na błonicę w Zakładzie sierot-dziewcząt przy ul. Rakowieckiej 21, przeto wszystkie dziewczęta w internacie zostały zbadane na nosicielstwo błonicy. Okazało się, że 4 dziewczęta z pośród 114 są w danej chwili nosicielami zarazków. Dziewczęta te izolowano w infirmerji Zakładu i poddano natychmiastowemu leczeniu zagęszczoną anatoksyną błoniczą oraz częściowo surowicą przeciwbłoniczą. Leczenie, które rozpoczęto w kwietniu r. 1932, trwa dotychczas. W najbliższym czasie zostaną one ponownie zbadane na nosicielstwo. Zaznaczyć należy, że od dziewcząt powyższych, dzięki

---

*) Patrz także odnośne badania w sprawozdaniu zeszłorocznem na str. 23.

stosowania wymienionych środków ostrożności i zapobiegawczych, nikt w Zakładzie się nie zaraził.

Badań i szczepień powyższych dokonywa bezpłatnie Państwowy Zakład Higjeny (ul. Chocimska 4 róg Kujawskiej), za którego bezinteresowną i szybką pomoc Zarząd T-wa wyraża gorące podziękowanie.

Stan zdrowotny dzieci w przedszkolach i żłobkach. W roku sprawozdawczym w 11 przedszkolach zostało zbadanych 886 dzieci. Wizyty lekarskie odbywały się przeciętnie raz na dwa tygodnie. Każde dziecko było badane 2—5 razy do roku. W przedszkolach, posiadających wagę, dzieci były ważone co kwartał. Przy oględzinach lekarskich zwracano uwagę tak na stan ogólny zdrowia, jak i na poszczególne narządy. W każdym przypadku podejrzanym o chorobę zakaźną dziecko było odsyłane do domu. Przy chorobach oczu, uszu, skóry i t. d. dzieci były kierowane do odpowiednich lekarzy specjalistów. Zwrócona była uwaga zwłaszcza na jaglicę, jednak chorych z postacią zaraźliwą nie spotkano. Z chorób nagminnych dzieci przechodziły: odrę (141 przypadków), ospę wietrzną (148), płonicę (15), błonicę (8), świnkę (1), tyfus brzuszny (3), i w jednym przedszkolu wszystkie dzieci (56) przechodziły zapalenie ślinianki podszczękowej, choroby podobnej do świnki. Wypadków śmierci wśród dzieci nie było. Co do chorób tak zwanych konstytucjonalnych, to większość, około 80% (jak w roku ubiegłym) należała do tak zwanych zołzowatych (skrofulicznych), około 6% krzywicowych (rachitycznych). Co do stanu odżywiania, to przeciętnie 5% można zaliczyć do dzieci wątłych i źle odżywianych, 9% do dobrze odżywianych i resztę do średnio odżywianych.

Stan zdrowia dzieci w poszczególnych przedszkolach:

Przedszkole Nr. 1 wraz ze żłobkiem (Freta 10). Ogólna liczba dzieci zbadanych wynosi 123, w tem było: skrofulicznych 105, rachitycznych 8, odrę przechodziło 54, ospę wietrzną 5, koklusz 5 i tyfus brzuszny 2. Dzieci wątłych było 2. Przyrost wagi osiągnęło 96, ubyło wagi jednemu dziecku.

Przedszkole Nr. 2 wraz ze żłobkiem (Freta 10). Ogólna

liczba dzieci zbadanych wynosi 237, w tem było: skrofulicznych 205, rachitycznych 15, odrę przechodziło 19, koklusz 2, błonicę 5. Dzieci wątłych było 14. Przyrost wagi osiągnęło 200 dzieci, ubyło na wadze 4 dzieciom, waga pozostałych nie uległa zmianie.

Przedszkole Nr. 3 (Piwna 11). Zbadano dzieci 56, w tem było: skrofulicznych 50, rachityczne 1, płonicę przechodziło 1, pozatem wszystkie dzieci przechodziły nagminne zapalenie ślinianki podszczękowej. Wątłych było 2 dzieci.

Przedszkole Nr. 4 (Targowa 69). Zbadano dzieci 54, w tem było: skrofulicznych 43, rachityczne 1, koklusz przechodziło 10, błonicę 3. Wątłych było 2 dzieci.

Przedszkole Nr. 5 (Przyokopowa 53). Zbadano dzieci 56, w tem było: skrofulicznych 45, rachitycznych 5, koklusz przechodziło 2. Wątłe było 1.

Przedszkole Nr. 6 (Chłodna 40). Zbadano dzieci 56, w tem było: skrofulicznych 46, rachitycznych 7, płonicę przechodziło 2, odrę 26, ospę wietrzną 11, koklusz 11, tyfus brzuszny 1. Wątłe było 1.

Przedszkole Nr. 7 (Miedziana 6). Zbadanych było 68 dzieci, w tem było: skrofulicznych 49, rachitycznych 6, płonicę przechodziło 6, odrę 21, koklusz 8, ospę wietrzną 11, błonicę 3. Wątłych było 7 dzieci.

Przedszkole Nr. 8 (Tarczyńska 27). Zbadano 66 dzieci, w tem było: skrofulicznych 61, rachityczne 1, płonicę przechodziło 5, odrę 15, ospę wietrzną 3, koklusz 3. Wątłych było 2 dzieci.

Przedszkole Nr. 9 (Hoża 13). Zbadano 52 dzieci, w tem było: skrofulicznych 46, rachityczne 1, ospę wietrzną przechodziło 2 i koklusz 3 dzieci.

Przedszkole Nr. 10 (Wolska 5). Zbadano dzieci 50, w tem było: skrofulicznych 40, rachitycznych 3, ospę wietrzną przechodziło 10. Wątłych było 4 dzieci.

Przedszkole Nr. 11 (Markowska 16). Zbadano dzieci 66, w tem było: skrofulicznych 56, rachitycznych 3, płonicę przechodziło 1, odrę 6, ospę wietrzną 6, świnkę 1, zapalenie płuc 2. Wątłych było 2 dzieci.

Lekarzem przedszkoli jest nadal Dr. Eugenjusz Sojecki.

Ambulatorja W. T. D.

Ambulatorjum dla chorób płucnych mieści się przy ul. Krak.-Przedm. 62.

Zgłosiło się do badania po raz pierwszy 503 osoby. Udzielono porad ogółem 1344, a mianowicie: w cierpieniach narządu oddechowego 470 (w tem gruźlicy płuc 113), narządu krążenia 284, przewodu pokarmowego 158, przemiany materji 47, mięśni, kości i stawów 61, narządu moczopłciowego 50, gruczołów o wydzielaniu wewnętrznem (dokrewnych) 28, nerwowych 72, anemji i wyniszczeniu 106, skrofulozie 28, w innych cierpieniach 40.

Lekarzem Ambulatorjum dla chorób płucnych była nadal Dr. med. W. Stankiewicz-Trybowska, przyjmując chorych codziennie w ciągu jednej godziny.

Ambulatorjum dla chorób ocznych mieści się przy ul. Krak.-Przedm. 62.

Ruch chorych według poszczególnych miesięcy.

MIESIĄC	Pierwszorazowi				Powtórni				Razem			
	Mężczyzn	Kobiet	Chłopców do lat 15	Dziewcząt do lat 15	Mężczyzn	Kobiet	Chłopców do lat 15	Dziewcząt do lat 15	Mężczyzn	Kobiet	Chłopców do lat 15	Dziewcząt do lat 15
Kwiecień 1931 r.	3	20	3	3	38	195	58	128	41	215	61	131
Maj „	6	17	6	7	55	309	80	112	61	326	86	119
Czerwiec „	5	13	2	1	56	212	80	160	61	225	82	161
Lipiec „	—	4	—	—	15	38	18	30	15	42	18	30
Sierpień „	2	8	3	1	49	229	70	34	51	237	73	35
Wrzesień „	4	13	11	23	79	167	133	121	83	180	144	144
Październik „	6	22	13	15	82	199	137	131	88	221	150	146
Listopad „	1	22	8	11	64	178	149	144	65	200	157	155
Grudzień „	5	11	6	4	47	166	121	116	52	177	127	120
Styczeń 1932 r.	6	16	7	10	67	186	140	150	73	202	147	160
Luty „	3	4	5	7	52	165	112	110	55	169	117	117
Marzec „	2	11	5	3	49	147	110	142	51	158	115	145
Ogółem. . .	43	161	69	85	653	2191	1208	1378	696	2352	1277	1463
	Razem 358				Razem 5430							
	w r. 1930/31—384				w r. 1930/31—5040							

Ruch chorych według rodzajów chorób.

Rodzaj choroby	Liczba	Rodzaj choroby	Liczba
Jaglica	12	Ciała obce w rogówce .	7
Nieżyt spojówek grudkowy	78	Zapalenie tęczówki . .	3
Nieżyt spojówek prosty .	35	Zapalenie naczyniówki .	2
„ „ przewlekły. .	15	Zapalenie siatkówki . .	4
„ „ podostry . .	29	Zanik nerwu ocznego .	7
„ „ ostry. . . .	7	Odklejenie siatkówki.	2
„ „ pryszczykowy	21	Zaćma	15
Zapalenie brzegów powiek	15	Jaskra	4
Jęczmyk	5	Wywinięcie powiek . .	3
Gradowka	7	Podwinięcie powiek . .	2
Niedrożność dróg łzowych	4	Rak powieki	2
Zapalenie woreczka łzow.	7	Urazy gałki ocznej . .	5
Zapalenie twardówki . .	3	Zanik gałki ocznej . .	1
Zapal. rogówki zołzowe.	7	Wady refrakcji	43
Zapal. rogówki miąższowe	2	Zezy	3
Wrzód rogówki	6	Świadectwa	2

Czynność lekarza ambulatorjum dla chorób ocznych pełnił nadal Dr. med. Janusz Sobański, przyjmując chorych codziennie w ciągu jednej godziny.

Wydano na utrzymanie obydwu ambulatorjów zł. 7.292,65.

Wydział Opieki nad Starcami i Inwalidami.

Działalność Wydziału polegała w dalszym ciągu na opiece nad: 1) Zakładem dla Starców i Inwalidów przy ul. Krakowskie Przedmieście 62, 2) Zakładem opiekuńczym dla staruszek z fundacji ś. p. Zofji Gieczewiczowej, tak zwaną

„Betanją” przy ul. Chmielnej 112/114 i 3) Przytułkiem dla Rzemieślników i Robotników Fabrycznych przy ul. Młynarskiej 35.

1) Ruch pensjonarzy w **Zakładzie przy ul. Krak.-Przedm. 62** w roku sprawozdawczym był następujący:

Wdniu 1/IV 1931 r. znajdowało się w Zakładzie . . . . 299 osób,
w tem kobiet 261 i mężczyzn 38
W ciagu roku przyjęto do Zakładu . . 44 osób,
w tej liczbie kobiet 38, mężczyzn 6
Opuściło Zakład . . . . 5 osób,
w tem kobiet 3, mężczyzn 2
Zmarło . . . . 40 osób,
w tem kobiet 34, mężczyzn 6
W dniu 31 Marca 1932 roku znajdowało się w Zakładzie . . . . 298 osób,
w tem kobiet 262, mężczyzn 36
Procent śmiertelności wynosił 13,4%, (w r. ub. 9,6%).

Według wieku stan pensjonarzy był następujący:

	Kobiet	Mężczyzn
Powyżej lat 100 . . .	—	1 (lat 105)
od 90 lat do 100 lat . .	4	—
„ 80 „ „ 90 „ . .	48	5
„ 70 „ „ 80 „ . .	98	19
„ 60 „ „ 70 „ . .	93	11
„ 50 „ „ 60 „ . .	12	—
poniżej 50 lat	7	—
	262	36

Według zawodów:

K o b i e t:

Wdów po obywatelach ziemskich . .	3
„ „ urzędnikach	16
„ „ handlowcach	15
do przeniesienia .	34

z przeniesienia .	34
Wdów po technikach i mechanikach . .	4
„ „ rzemieślnikach	79
„ „ wyrobnikach i robotnikach . .	67
Nauczycielek i ochroniarek . . .	8
Służby domowej	63
Bez zawodu (kalek)	7
	262

Mężczyzn:

Wojskowy	1
Kolejarz	1
Farmaceuta	1
Urzędnik	1
Handlowców	2
Rzemieślników	15
Ogrodnik	1
Wyrobników i robotników	8
Posłańców, woźnych i t. d. . . .	6
	36

Jak wynika z powyższego zestawienia większość pensjonarzy to starcy powyżej lat 70-ciu, a wszyscy przeważnie słabi i sterani ciężkiemi warunkami życia, wobec czego do ciężkiej lub stałej pracy niezdolni. Zdrowsi i młodsi w miarę możności pracują po parę godzin dziennie przy gospodarstwie domowem, oraz w warsztatach: stolarskim, szewckim, krawieckim, tkackim, lub też zajmują się darciem pierza w piórni. W roku sprawozdawczym zajęte były w tkalni 2 osoby, w przędzalni 2, w pończoszarni 1 osoba, przy robieniu szczotek 1, oraz porządkowych na salach było 8 osób. W warsztacie stolarskim zajęte były 2 osoby, szewckim 3 osoby, krawieckim 3 osoby, przy furcie 1 osoba. Dochód z piórni w roku 1931/32 dał zł. 1005. Za wykonaną pracę pensjonarze otrzymują premje pieniężne.

Opiekę nad pensjonarzami sprawują Siostry Miłosierdzia. Kierowniczką zakładu była Siostra Starsza J. Karpińska, zaś od grudnia 1931 r. Siostra Starsza H. Piekutowska.

Pomocy lekarskiej udzielał lekarz Zakładu Dr. L. Jokiel i stały felczer p. C. Poraziński.

Stałymi Wizytatorami i Opiekunami zakładu z ramienia Wydziału byli: p. pułkownik Józef Salecki i panie: W. Szawel-Szeweleffowa i M. Piotrowska, którzy z wielkiem oddaniem się i wielką korzyścią dla pensjonarzy pełnili swoje czynności, za co na tem miejscu Zarząd składa Im gorące podziękowanie.

Pensjonarze, przeważnie stali mieszkańcy m. st. Warszawy, przyjmowani są bezpłatnie, a wszelkie koszty ich utrzymania pokrywa Warszawskie T-wo Dobroczynności.

W płatnym oddziale Zakładu znajdowały się w roku 1931/32 tylko 3 osoby, które opłacały po 40 — 50 zł. miesięcznie. Prócz tego znajdowało się w Zakładzie 56 osób, za które Wydział Opieki Społecznej Magistratu m. st. Warszawy opłacał po 2 zł. dziennie od osoby.

Koszty całkowitego utrzymania Zakładu przy ul. Krak. Przedm. 62 wyniosły w roku sprawozdawczym zł. 176973,98.

* * *

Ruch chorych w Infirmerji Zakładu Starców i Inwalidów (Krak. Przedm. 62) przedstawiał się jak następuje:

	Liczba chorych w dn. 1/IV 1931 r.	Przybyło do Infirmerji w roku sprawozdawcz.	Ubyło		Liczba chorych w dniu 31. III. 1932 r.
			Wypisało się	Zmarło	
Mężczyzn	26	18	18	6	20
Kobiet	37	60	15	33	49
Razem	63	78	33	39	69

Udzielono 712 porad ambulatoryjnych osobom przebywającym w salach dla zdrowych. Lekarstw wydano 2253.

2) **W Zakładzie Opiekuńczym „Betanja“** znajdowało się w roku 1931/32 10 staruszek, które otrzymywały bezpłatnie mieszkanie, opał, światło i na życie 2 zł. 50 gr. dziennie. Całkowity koszt utrzymania tego Zakładu wyniósł w roku sprawozdawczym zł. 9923.09.

Opiekunem Zakładu był p. Piotr Uzdowski.

3) **Przytułek dla Rzemieślników i Robotników Fabrycznych przy ul. Młynarskiej Nr. 35** znajduje się pod opieką Komitetu, na którego czele stoi p. Stanisław Pfeiffer (junior) i w którym biorą udział przedstawiciele Wydziału p. p. Dr. Fr. Kowalski i Członek Zarządu A. Kieniewicz.

W dniu 1/IV 1931 r. znajdowało się w Przytułku 75 pensjonarzy, w ciągu okresu sprawozdawczego przyjęto do Przytułku 19 pensjonarzy. Zmarło osób 18, opuściły Zakład 2 osoby, czyli w dniu 31/III 32 r. znajdowało się w Przytułku osób — 74.

Pomocy lekarskiej udzielił lekarz Zakładów W. T. D. Dr. L. Jokiel 122 pensjonarzom, Dr. Fr. Kowalski honorowo 20 pensjonarzom, zaś od lekarzy specjalistów otrzymało poradę 62 pensjonarzy.

Koszty utrzymania Przytułku w okresie sprawozdawczym wyniosły zł. 59738,78, przyczem Zarząd W. T. D. wydał na ten cel zł. 35609,25; subsydja i zwrot części kosztów od Magistratu m. st. Warszawy wyniosły zł. 14276; sfery przemysłowe złożyły na ten cel zł. 2023,96 i z różnych wpływów i dochodów z gospodarstwa osiągnięto zł. 7829,57.

Wydział Wsparć.

Działalność Wydziału Wsparć polegała głównie na wspomaganiu najuboższej ludności stolicy, chorych i niezdolnych do pracy, wdów i sierot, oraz niezamożnej uczącej się młodzieży. Wydawane im były: stałe — miesięczne zapomogi, wsparcia pieniężne jednorazowe, zapomogi szkolne, zapomogi

wynikające z legatów, produkty spożywcze na święta Wielkanocne i Bożego Narodzenia, oraz obiady. Do zadań Wydziału należało również zbieranie informacyj o osobach starających się o przyjęcie do przytułków dla starców.

Wydział odbył 13 posiedzeń zwyczajnych, 2 nadzwyczajne. 2 poświęcone wyłącznie zapomogom szkolnym (w listopadzie i marcu) i jedno specjalne w grudniu — dla rozdziału procentów z zapisu małż. Neybaurów dla wdów po jubilerach i złotnikach — z udziałem Kuratora zapisu i Starszych Zgromadzenia Cechu.

Na posiedzeniach tych rozpatrzono 1719 podań petentów, po uprzedniem dokonaniu wywiadów i złożeniu opinji przez PP. Opiekunów.

W myśl postanowień Wydziału wydano następujące zapomogi: wsparcia stałe miesięczne dla 30 staruszek na sumę zł. 3.570,—, wsparcia jednorazowe dla 962 rodzin na sumę zł. 10.087,—, zapomogi i stypendja szkolne dla 324 osób (ze szkół powszechnych 82, — średnich 117, — wyższych 125) na sumę zł. 12.405,—, zapomogi z zapisów specjalnych: ś. p. małż. Neybaurów dla 6 osób w kwocie zł. 2.852,—, ś. p. Daniłowicza na kształcenie 2 uczniów gimnazjalnych na sumę zł. 1.600,—, ś. p. Juljana Wieniawskiego dla córki po artyście zł. 400,—.

Tradycyjnym zwyczajem Wydział na święta Wielkanocne i Bożego Narodzenia obdarzał najuboższą ludność produktami spożywczemi. W okresie sprawozdawczym na ten cel wydano, na Wielkanoc dla 600 i na Boże Narodzenie dla 650 rodzin, sumę zł. 6.913,50.

Obiady gościnne bezpłatne, wydawane w gmachu głównym W. T. D. osobom ubogim, przeważnie ze sfer inteligencji, składają się z zupy, potrawy jarskiej i kromki chleba, a trzy razy w tygodniu z potrawy mięsnej z jarzyną. Obiadów tych wydano 46.164, z których w 25% korzystała ucząca się młodzież. Koszt obiadów gościnnych wyniósł zł. 21.565 gr. 59.

Prócz tego Wydział wydał (od połowy grudnia 1931 r. do 31 marca 1932 r.) 30 rodzinom 227 kart miesięcznych na obiady z kuchni W. T. D. przy ul. Dzielnej 67.

Zebrano informacje o 120 kandydatach do przytułków dla starców.

Koszty ogólne, związane z prowadzeniem Wydziału (administracja, komorne, opał, światło i remont) wyniosły zł. 3.984,—.

Zgłoszeń do kancelarji Wydziału w sprawach zapomóg było 5.206.

Środki potrzebne na pokrycie wszystkich powyższych wydatków Wydział otrzymał z procentów od legatów (zł. 21790,56), z ogólnych funduszów Towarzystwa (zł. 34703,96), oraz z dobrowolnych ofiar (zł. 6913,40).

Wydział Kasy Groszowej Oszczędności.

Stan funduszów, które napływały do Kasy Groszowej Oszczędności, lub też były podnoszone przez wkładców w okresie roku sprawozdawczego, uwidocznił nader dobitnie, że zaufanie, jakiem się cieszy W. T. D., jest niezachwiane, czego dowodem, że niezależnie od dławiącego ogólnie kryzysu, jaki opanował wszystkie dziedziny życia gospodarczego: rolnictwo, przemysł, handel, rzemiosła i t. d., ogólna suma wkładów wzrosła o 21.108 zł. 78 gr. w stosunku do roku ubiegłego, doszedłszy kwoty 565.203 zł. 75 gr.*); jednocześnie wzrosła liczba wkładców o 12-tu, których na dzień 31/III-32 r. było ogółem 753. Podział wkładców według zawodów był następujący:

rzemieślników	232
robotników	152
gospodyń domu . . , .	114
dzieci do lat 17	92
służby domowej	69
szwaczek	38
urzędników	28
handlujących	19
nauczycielek , ...	9

*) Zestawienie za ubiegłych 7 lat znajduje się w sprawozdaniu zeszłorocznem.

Wkłady za miesięcznem wymówieniem są oprocentowane na 7%, zaś wkłady na każde żądanie zwrotu na 6%. Przeciętna kwota pierwszej kategorji wkładców, których liczba wynosi 258, stanowi około 1.195 zł., przeciętny zaś wkład pozostałych 495 wkładców wynosi około 520 zł.

Znaczny napływ kapitałów, raczej o charakterze lokacyjnym, a nie oszczędnościowym, skłania Zarząd W. T. D. do pewnej ostrożności w ich przyjmowaniu, a to z uwagi, że należy się liczyć z pewnemi trudnościami w lokowaniu gotowizny, czemu podołać mogą wszelkie instytucje kredytowe do tego powołane, z drugiej zaś strony w zakresie celów i zadań W. T. D. leży opieka nad drobnemi oszczędnościami.

Obroty Kasy Groszowej Oszczędności w roku sprawozdawczym przedstawiały się jak następuje:

Wkłady na dzień 1/IV 1931 r. wynosiły . .		zł. 544.094,97
wypłacono wkładcom w okresie sprawozdawczym	zł. 254.833,79	
wpłynęło od wkładców . . .	zł. 243.130,39	„ 11.703,40
pozostało więc		zł. 532.391,57
po dopisaniu %% za okres sprawozdawczy		„ 32.812,18
ogólna suma posiadanego kapitału oszczędnościowego wyniesie		zł. 565.203,75

Na początku okresu sprawozdawczego było wkładców		741
w okresie sprawozdawczym przybyło wkładców	113	
ubyło w tym czasie	— 101	12
na dzień 31/III 1932 r. było ogółem wkładców		753

Plenarnych posiedzeń Wydziału Kasy Groszowej Oszczędności w okresie sprawozdawczym odbyło się 10, na których przedmiotem obrad były również sprawy Kasy Pożyczkowej im. Bolesława Prusa.

Pozatem członkowie Wydziału spełniają regularne dyżury w każdą niedzielę, bowiem wtedy najchętniej klijentela Kasy, rekrutująca się z pracującej ludności, składa i odbiera swe oszczędności.

BILANS
Kasy Groszowej Oszczędności W. T. D.
na dzień 31 marca 1932 r.

Stan czynny.

1) Gotowizna w Kasie	zł.	5.448,83
2) „ w Bankach	„	163.496,11
3) Papiery Wartościowe	„	265.176,10
4) Zarząd W. T. D.	„	143.926,66
5) Kasa Pożyczkowa im. B. Prusa	„	16.275,76
6) Sumy Przechodnie	„	75,—
	zł.	594.398,46

Stan bierny.

1) Wkłady	zł.	565.203,75
2) Fundusz Rezerwowy	„	23.458,98
3) Przewyżka dochodów nad wydatkami	„	5.735,73
	zł.	594.398,46

Kasa Pożyczkowa im. Bolesława Prusa.

Działalność Kasy Pożyczkowej im. Bolesława Prusa w roku sprawozdawczym uległa ograniczeniu zarówno co do ilości udzielonych pożyczek, jak i ich wysokości, co się tłumaczy koniecznością stosowania oględności wobec nader licznie zgłaszających się o pożyczkę osób, które w większości nie przedstawiały pewności normalnego zwrotu zaciąganej pożyczki, o którą zabiegano raczej z konieczności nie mających nic wspólnego ani z handlem, ani z rzemiosłem, noszących charakter przeważnie konsumpcyjny, a nie produkcyjny.

Nie mniej jednak udzielono 66 pożyczek na sumę zł. 32.430, — przeciętnie więc przypada na pożyczkę zł. 491 gr. 36. Najwyższa pożyczka wynosiła zł. 600.—; stopa procentowa wynosiła 12%. Odrzucono podań nieodpowiednich 46.

Suma zł. 23.587 gr. 82 znajduje się w posiadaniu 80 dłużników. W okresie sprawozdawczym całkowicie spłaciło swe zobowiązania 47 osób, jak następuje:

Dłużnicy	udzielono pożyczek	otrzymano zwrot pożyczek od
1) drobni kupcy	26	24
2) szwaczki	20	7
3) szewcy	8	7
4) krawcy	8	2
5) fryzjerzy	5	3
6) urzędnicy (na zakup maszyn do pisania)	5	—
7) rzeźnicy	4	3
8) kuśnierze	2	1
9) ogrodnicy	2	—
jak wyżej	80	47

Obroty pożyczkami wynoszą:

pozostało na dzień 31/III-31 r.	zł. 21.190,—	
w roku sprawozdawczym wypłacono pożyczek	„ 32.430,—	53.620,—
otrzymano zwrot pożyczek .		30.032,18
pozostaje na dzień 31/III-32 r. na pożyczkach		zł. 23.587,82

Pomimo wszelkich ostrożności ze strony kierownictwa Kasy Pożyczkowej im. Bolesława Prusa nie udało się uniknąć konieczności przekazania 11 spraw do rewindykacji w drodze sądowej, na ogólną sumę zł. 3.578 gr. 80. Jest to wynikiem nader ciężkiego położenia, w jakiem się znalazły przeważnie warstwy pracujące, których zarobki uległy znacznej obniżce. O stratach oczywiście mówić nie należy, gdyż Kasa posiada jeszcze rezerwy, któremi ta kwota da się pokryć.

BILANS
Kasy Pożyczkowej im. Bolesława Prusa
na dzień 31 marca 1932 r.

Stan czynny.

1) Gotowizna w Kasie	zł.	1.530,19
2) Papiery Wartościowe	„	4.835,98
3) Pożyczki	„	23.587,82
	zł.	29.953,99

Stan bierny.

1) Fundusz Kasy Pożyczkowej im. B. Prusa .	zł.	9.000,—
2) „ Rezerwowy	„	3.112,80
3) Kasa Groszowej Oszczędności	„	16.275,76
4) Procenty zaliczone na 1932/33 rok	„	661,40
5) Przewyżka dochodów nad wydatkami . .	„	904,03
	zł.	29.953,99

Wydział Gościeradowski.

Czysty dochód osiągnięty z dóbr Gościeradów wyniósł w r. 1931/32 sumę zł. 201.459,07, t. j. o zł. 31.040,93 mniej, niż preliminowano, co wynikło stąd, iż wobec niskich cen drzewa zarówno opałowego, jak i budulcowego, nie eksploatowano poręb opałowych i poręby sosny budulcowej w Spławach, których wyrąb był przewidziany w roku sprawozdawczym według planu gospodarstwa leśnego.

Stosunek dochodów netto do wpływów brutto z eksploatacji dóbr Gościeradowskich wyniósł w roku sprawozdawczym 59% (w 1925 r. 59,02%, w 1926 r. 60,44%, w 1927 r. 66,3%, w 1928/29 r. 66,6%, w 1929/30 r 69,32%, w 1930/31 r. 63,2%).

Dzięki temu, że uposażenie pracowników dóbr Gościeradowskich stanowią świadczenia stałe i procenty od dochodów, wydatki na ich wynagrodzenie spadły w miarę obniżenia się dochodów automatycznie, bez uciekania się do

obniżki pensji, czego dowodem są następujące cyfry: pensje administracji i służby wyniosły w r. 1928/29 zł. 29.787,25, w r. 1929/30 zł. 26.817,26, w r. 1930/31 zł. 18.500,29, w r. 1931/32 zł. 15.266,52; utrzymanie personelu leśnego wyniosło w r. 1928/29 zł. 95.014,52, w r. 1929/30 zł. 81.723,58, w r. 1930/31 zł. 65.318,82, w r. 1931/32 zł. 66.612,14 (wzrost liczby ostatniej wynika ze skasowania, po wprowadzeniu nowego planu gospodarstwa leśnego, użytkowania ziemi na porębach przez gajowych, którym wzamian zato wydaje się obecnie ordynarje, stosownie do ustawy; odliczając wartość ordynarji gajowych, liczba ta wyniosłaby mniej, niż w roku ubiegłym).

Z początku maja r. b. zwiedził dobra Gościeradów z ramienia Zarządu Członek tegoż p. Antoni Kieniewicz.

Dział leśny.

Sprzedaże i licytacje. Licytacja na poręby bieżące została wyznaczona i ogłoszona w 3-ch poczytnych pismach na dn. 19 października 1931 r. Przedmiotem jej była poręba sosnowa w Spławach, na 15 ha, przy cenie wywoławczej 65.000 zł. i poręba w Kotówce, przeważnie dębowa, na 9 ha, przy cenie wywoławczej 51.000 zł. Licytacja nie doszła do skutku z powodu niestawienia się nabywców. Wobec tego, że próby sprzedaży powyższych objektów z wolnej ręki nie dały pomyślnych rezultatów, gdyż ceny oferowane przez kupców były zbyt niskie, Zarząd postanowił poręby w Spławach nie sprzedawać, pozostawiając ją do czasu zwyżki cen na sosnę, zaś dębinę w Kotówce wyrobić w administracji własnej, a to wobec pomyślnego wyniku, osiągniętego w roku ubiegłym przy własnym wyrobie dębiny, przyczem próba ta dała możność T-wu wejścia w bezpośredni kontakt z większemi firmami zamiejscowemi, uniezależniając sprzedaż drzewa od firm miejscowych. Wyrobione materjały dębowe okrągłe— bloki i kloce, zostały sprzedane firmie B-cia Feifel we Lwowie, zaś dębowe podkłady kolejowe zakupiła firma Danziger Holzkontor w Gdańsku.

Poza objektami powyższemi, których eksploatacja przewidziana była w planie gospodarstwa leśnego, zostały sprze-

dane dwie działki, w Lisinach i w Trójanówce, które wyłączone były z planu, jako położone na gruntach, mających odejść na upełnorolnienie gospodarstw karłowatych i na zamiany enklaw włościańskich.

Poręba sosnowa w Lisinach, na 65 ha, została wystawiona na licytację w dn. 16 listopada 1931 r. przy cenie wywoławczej 152.000 zł. Licytacja ta również nie doszła do skutku, wobec czego objekt powyższy sprzedano z wolnej ręki firmie „Eksploatacja leśna „WEM" Sp. z ogr. odp. w Zaklikowie" za cenę 152.500 zł.

Drzewostan sosnowy w Trojanówce na 40 mg. (22,4 ha), nie nadający się do sprzedaży drogą licytacji, jako zbyt cienki i przeznaczony do wyrębu stopniowego w miarę zatwierdzania przez Komisarza Ziemskiego umów o zmianę enklaw, został sprzedany z wolnej ręki firmie Ch. Laks i I. Zalcman w Zaklikowie za 42.000 zł.

Pozatem wyrąb prowadzony jest zgodnie z planem gospodarstwa leśnego, ze szczególną uwagą w tym kierunku, aby drzewostany małowartościowe zostały jak najszybciej usunięte i tereny te zasadzone cenniejszemi i odpowiedniejszemi gatunkami drzew.

W związku z pielęgnowaniem drzewostanów rębnych lub bliskorębnych, wyrąbano na ogólnej przestrzeni leśnej, za zezwoleniem odnośnych władz, 1.052 sztuki osik, z których uzyskano 519,016 m^3 drewna materjałowego, resztę zaś przeznaczono na wyrób gontów i na opał; przewidywane jest uzyskanie około 8.000 kóp gontów.

Na wydzielonych z planu gospodarstwa leśnego 115 ha płazowin, wyrąbano w dalszem wykonaniu planu gospodarstwa leśnego, 555 m^3 grabiny użytkowej. Z innych rodzajów drzew wyrabiano: dłużyce i kloce sosnowe, podkłady kolejowe sosnowe, kantówkę sosnową, kloce olchowe, oraz z odpadków dębiny szprychy, bindry i fryzy. Te trzy ostatnie sortymenty są obecnie w przeróbce, pierwsze zaś wyrobione i odstawiane już do stacji kolejowej. Z wyrobionych sortymentów prawie wszystkie są już sprzedane; podkłady sosnowe sprzedano Dyrekcji Kolei Państwowych w Radomiu.

Poważny zapas drewna opałowego z lat ubiegłych, zwiększony jeszcze przez wyróbkę posuszu w 1931/2 r., został dość wydatnie zmniejszony, a to dzięki wprowadzeniu znacznych udogodnień przy sprzedaży detalicznej i stosowaniu niższych cen, tak, iż obecnie znajduje się w lasach Gościeradowskich już tylko normalny jednoroczny zapas wyrobionego opału.

Uprawy. Uprawy bieżących zrębów etatowych, jak również i zalesienia nowych powierzchni, włączonych do ogólnego obszaru leśnego, prowadzone są zgodnie z nowym planem gospodarstwa leśnego.

W roku 1931/2 dokonano nowej uprawy i sadzenia na ogólnej powierzchni 119,54 ha, przyczem samej sosny posp. wysadzono na 68,69 ha i dębu posp. — sadzonkami — 8,99 ha. i żołędzią 36,52 ha, czyli dębu razem 45,51 ha. Poza powyższemi przeważającemi gatunkami wysadzono jeszcze w częściowej domieszce: buku posp. na pow. 1,27 ha., świerka 1,36 ha, modrzewia 0,84 ha., olchy czarnej 0,75 ha., jaworu 0,56 ha. i brzozy 0,56 ha.

Poza tem wykonano jeszcze poprawki i uzupełnienia w uprawach *) zeszłorocznych i starszych, ogółem na pow. zredukowanej **) 37,60 ha., a mianowicie: sosną posp. 23, 35 ha. świerkiem 10,62 ha., bukiem 1,57 ha., modrzewiem 1,01 ha., jesionem i jaworem 0,81 ha. i olchą 0,23 ha. Ogółem więc zalesiono w roku 1931/2 = 157,14 ha.

W ten sposób zaległości w zalesianiu, które powstały w latach ostatnich wskutek zmiany planu gospodarstwa leśnego, zostały prawie całkowicie wyrównane.

Do upraw powyższych zużyto sadzonek własnej produkcji ogółem powyżej $2^1/_4$ miljonów sztuk, żołędzi zaś, uzbieranej we własnym zarządzie, powyżej 115 kwintali.

Koszt przeciętny upraw nowych i poprawek na 1 ha. wynosił 68 zł., ogółem więc 10702 zł.

---

*) Uprawy, czyli kultury: zasadzony las.

**) Powierzchnia zredukowana: rzeczywista powierzchnia, która podległa zasadzeniu.

Szkółki. Ogólna powierzchnia obsiana w roku 1931/2 w istniejących szkółkach wynosiła razem 2 ha. 9100 m^2., z czego przypadło na sosnę posp. 5100 $m.^2$, dąb posp. 2 ha. 2100 $m.^2$, dąb czerwony 200 $m.^2$, modrzew 300 $m.^2$, akację 300 $m.^2$, olchę 700 $m.^2$ i tuję olbrzymią 100 $m.^2$ Sztobrów topoli niekłańskiej wysadzono na 300 $m.^2$.

Utrzymanie szkółek, łącznie z zakupem nasion, wynosiło 8688 zł.

Pięlęgnowanie upraw. W nowych uprawach, częściowo i w starszych — gdzie tylko zachodziła potrzeba — przeprowadzono czyszczenia z nadmiaru traw, chwastów i nalotu gatunków drzew niepożądanych. Poza tem nowe uprawy wzdłuż dróg zostały w celach ochronnych ogrodzone barjerami.

Koszty powyższych robót wyniosły 1465 zł.

Trzebież. Trzebieże zostały wykonane prawidłowo i jak zwykle bardzo ostrożnie na powierzchni planem przewidzianej t. j. na 152,85 ha; poza tem przerąbano na powierzchni 3,36 ha. zbyt gęsto rosnące młodniki świerkowe 18—20 letnie.

Koszt robót powyższych wynosił 2689 zł.

Ochrona lasów. Ponieważ na wiosnę roku 1931 odbywała się w lasach Gościeradowskich perjodyczna (co 4 lata) rójka chrabąszcza majowego, wszczęto też niezwłocznie w kierunku zwalczania tego szkodnika wytężoną pracę, a mianowicie przez codzienne wyzbieranie znajdujących się na krzewach i drzewach w wielkiej ilości chrabąszczy i następne ich niszczenie. Ogółem wyzbierano i zniszczono powyżej 12 kwintali chrabąszczy. Poza chrząszczem majowym inne szkodliwe owady leśne w poważniejszej ilości nie występowały.

Z pasorzytów wystąpiła w 2 — 4 letnich sosnowych uprawach osutka czyli opadzina (Lophodermium pinastri), która miejscami spowodowała uschnięcie 15—30% sadzonek. Spryskanie zarażonych upraw sosnowych w końcu lipca i w pierwszych dniach sierpnia cieczą bordoską, dało się zastosować zaledwie w drobnej mierze, z powodu ciągłych deszczów.

Sosenki w uprawach sosnowych, dotknięte przez pasorzyta bedłkę-opieńka (Agaricus melleus), zostawały niezwłocznie wyrywane z korzeniem i w miejscu bezpiecznem palone. Koszt walki z powyższymi szkodnikami wyniósł razem 2613 zł.

Konserwacja dróg, mostów, rowów i znaków granicznych. Wszystkie mniej lub więcej uszkodzone lub zużyte drogi i mosty poddane zostały dokładnemu i należytemu remontowi; również doprowadzono do należytego porządku uszkodzone i poniszczone rowy i znaki graniczne. Koszty wyniosły 985 zł.

Zamiany. Poza serwitutami, których likwidacja została zakończona w roku ubiegłym, drugą poważną przeszkodę w prowadzeniu racjonalnej gospodarki leśnej stanowią rozrzucone po lasach T-wa drobne polanki włościańskie, t. zw. enklawy. Usunięcie enklaw, dokonywane drogą zamiany, posiada pierwszorzędne znaczenie dla majątku, i wysiłki T-wa w tym kierunku zostaną w niedługim czasie pomyślnie zakończone. Dotychczas zawarto umowy o zamianę 92,0181 ha. gruntów włościańskich w 24 działkach na, 152,6344 ha. terenów ornych i poleśnych Towarzystwa, przyczem połowa umów powyższych została już zatwierdzona i uprawomocniona, reszta zaś, po dokonanem już sprawdzeniu i zaakceptowaniu przez Komisarza Ziemskiego, oczekuje zatwierdzenia przez Okręgowy Urząd Ziemski w Lublinie. Do całkowitego zniesienia enklaw pozostaje jeszcze około 9 ha.

Granice lasów w dalszym ciągu okopywane są rowami. W roku sprawozdawczym wykonano ich 2.590 m. bież. Całkowita długość rowów, wykopanych w związku z regulacją serwitutów, wynosi tedy około 47,6 km.

Polowanie. Dzięki przestrzeganiu przez dzierżawcę prawidłowego odstrzału kozłów, oraz sprowadzaniu zajęcy z innych okolic kraju dla odświeżenia krwi, zwierzostan w lasach Gościeradowskich bardzo się poprawił.

Dział rolny.

W roku bieżącym zawarty został układ polubowny z dzierżawcami rybołówstwa w sprawie wzajemnych pre-

tensyj, na mocy którego dzierżawcą został jeden z dotychczasowych współdzierżawców, p. J. Roesler, przyczem z dzierżawy zostały wyłączone stawy w Kopjówce, które Towarzystwo eksploatuje w zarządzie własnym.

Wszystkie folwarki, należące do dóbr Gościeradowskich, są obsiane w całości, za wyjątkiem Węglina, który obsiano tylko w 75% z powodów o których niżej; wszędzie stosowano nawozy sztuczne i urodzaje są we wszystkich folwarkach na ogół dobre (z wyjątkiem rzepaku). Zaległości z tytułu tenuty dzierżawnej z folwarków wynoszą sumę zł. 49309,69 (w tem należność od dzierżawcy folwarku Węglin zł. 34.851,01), z młynów sumę zł. 5.014,38. Sprawa przeciwko dzierżawcy Węglina o zapłatę zaległości i rozwiązanie umowy dzierżawnej znajduje się w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie, wobec wniesienia przez p. Targowskiego skargi apelacyjnej przeciwko korzystnemu dla T-wa wyrokowi Sądu Okręgowego, przyczem termin rozprawy został naznaczony na dzień 11/VII r. b. Folwark Węglin znajduje się, na skutek żądania Towarzystwa, w sekwestrze sądowym. Sekwestratorem jest adwokat z Kraśnika p. Aleksandrowicz.

Inwestycje. W okresie sprawozdawczym wybudowano w Salominie, zgodnie z umową dzierżawną, stodołę ze spichrzem, drewniane, o słupach murowanych. Przy młynie w Kopjówce zbudowano nową śluzę. Ogólny koszt tych robót wyniósł zł. 32535,77.

Na remonty zabudowań folwarcznych, młynów i służby leśnej zużyto materjałów własnych, jako to drzewa, cegły i kamienia na ogólną sumę zł. 12.870,99, oraz wyłożono gotówką zł. 12.034,53.

Sprzedaż ziemi na upełnorolnienie gospodarstw karłowatych.

W myśl uchwał Rady Naczelnej z dn. 27 maja 1929 r. oraz z dn. 18 października 1929 r., zawarte zostały przez Towarzystwo z właścicielami gospodarstw karłowatych wsi Węglinek i Salomin umowy przyrzeczenia kupna-sprzedaży ziemi z dóbr Gościeradowskich na cel upełnorolnienia tych gospodarstw. Sprawa znajduje się w biegu.

Działalność społeczna na terenie Gościeradowa.

Szpital. W ciągu lipca i sierpnia 1931 r., korzystając ze zmniejszonego latem ruchu chorych, przebywało na leczeniu klimatyczno-odżywczem w szpitalu Gościeradowskim z wynikiem dodatnim 15 dziewcząt w wieku od 7 do 19 lat, przesłanych z Zakładu Sierot T-wa przy ul. Rakowieckiej w Warszawie.

W ciągu okresu sprawozdawczego przebywało w szpitalu Gościeradowskim 527 chorych, którzy uczynili 10672 dni szpitalnych, 367 wyzdrowień, 90 polepszeń, 19 zejść śmiertelnych; ambulatorjum, czynne przy szpitalu, udzieliło porad 2248 osobom; w szpitalu dokonano 46 operacyj.

Lekarzem szpitala jest nadal Dr. J. Chmielewski.

Ochrony. Do ochrony Gościeradowskiej w okresie sprawozdawczym uczęszczało przeciętnie 40 dzieci dziennie, co uczyniło 7.257 dziecio-dni.

Do ochrony w Węglinie uczęszczało przeciętnie 25 dzieci dziennie co uczyniło 2.145 dziecio-dni.

Ochrony otrzymywały nadal po 2 pisma pedagogiczne, abonowane kosztem Towarzystwa.

Czytelnie ludowe czynne były przy ochronach nadal.

Świadczenia. W. T. D. ofiarowało na zapomogi różnym instytucjom okolicznym i osobom, w postaci budulca, opału i w gotowiźnie na ogólną sumę zł. 18293,63, w tem świadczenia na prace kulturalne (kółka rolnicze, straże ogniowe ochotn., poletka doświadczalne, bibljoteki i t. d.) wyniosły zł. 8712,77.

Nieruchomości.

Poza dobrami Gościeradowskiemi Towarzystwo posiada w Warszawie i poza Warszawą następujące nieruchomości, pozostające pod bezpośrednią pieczą Wice Prezesa Zarządu— p. Hozera, a mianowicie:

1) przy ul. Krakowskie Przedmieście Nr. 62, w której mieści się główna siedziba Towarzystwa,
2) przy Alei Jerozolimskiej Nr. 30,

3) przy ul. Smolnej Nr. 21,
4) przy ul. Chmielnej Nr. 112/114,
5) przy ul. Freta Nr. 10,
6) $^1/_4$ część nieruchomości przy ul. Piwnej Nr. 11,
7) $^1/_2$ nieruchomości przy Placu Napoleona Nr. 2,
8) przy ul. Tarczyńskiej Nr. 27,
9) przy ul. Puławskiej Nr. 24,
10) przy ul. Młynarskiej Nr. 35,
11) przy ul. Rakowieckiej Nr. 21,
12) przy ul. Ogrodowej Nr. 17,
13) przy ul. Starej Nr. 2,
14) 12 morgowa kolonja w Drewnicy pod Warszawą,
15) willa w Ciechocinku,
16) 16-morgowa kolonja Kępina w powiecie Błońskim.

Wpływ z tych nieruchomości wyniósł w okresie sprawozdawczym zł. 231.186 gr. 98, wydatki zł. 97.460 gr. 04, czyli dochód czysty wyniósł zł. 133.726 gr. 94.

Pozatem W. T. D. posiada prawo użytkowania nieruchomości przy ul. Dzielnej Nr. 67, przeznaczonej na przytułek dla rekonwalescentów, wychodzących ze szpitali.

W okresie sprawozdawczym dokonano następujących remontów budynków i nowych urządzeń:

W domu Nr. 62 przy ul. Krakowskie Przedmieście urządzono parową suszarnię dla bielizny zakładowej, oraz naprawiono na wszystkich budynkach uszkodzenia dachów, zamieniono w głównej klatce schodowej trzy stopnie schodów i podłogę na podeście, odnowiono ogólny ustęp. Koszt tych robót oraz stałej konserwacji urządzeń gazowych, elektrycznych, wodociągowych, kanalizacyjnych oraz okuć drzwiowych i okiennych wyniósł: zł. 12.117 gr. 85.—

W domu Nr. 10 przy ul. Freta — przełożono dachówkę na dachach nad lokalem Internatu im. Kronenberga i nad budynkiem b. Zupy Rumfordskiej, przerobiono omurowanie kotła w łazience zakładowej, naprawiono studzienkę mieszczącą wodomiar. Koszt tych robót oraz stałej konserwacji jak wyżej wyniósł: zł. 3.066 gr. 70.—

W domu Nr. 21 przy ul. Rakowieckiej — naprawiono zerwaną przez wicher rynnę deszczową i przebudowano drewniany parkan. Koszt tych robót oraz stałej konserwacji urządzeń jak wyżej wyniósł: zł. 748 gr. 85.

W domu Nr. 11 przy ul. Piwnej — odnowiono lokal przedszkola Nr. 3 i naprawiono dach nad oficyną. Koszt tych robót oraz stałej konserwacji urządzeń jak wyżej wyniósł: — zł. 836 gr. 10.

W domu Nr. 35 przy ul. Młynarskiej — stała konserwacja urządzeń jak wyżej wyniosła: zł. 149.

W domu Nr. 30 przy ul. Jerozolimskiej — uskuteczniono naprawy ogólnych ustępów, niektórych pieców, okien i podłóg, a także urządzeń kanalizacyjno-wodociągowych i gazowego oświetlenia schodów. Koszt tych robót wyniósł zł. 631 gr. 90.

W domu Nr. 21 przy ul. Smolnej — naprawiono i posmarowano „Smołoleum" dachy, wykonano instalację elektryczną do oświetlenia klatek schodowych i mieszkania dozorcy. Koszt tych robót oraz stałej konserwacji urządzeń jak wyżej wyniósł — zł. 1049 gr. 90.

W domu Nr. 112/114 przy ul. Chmielnej — odnowiono dwie klatki schodowe, postawiono nowy parkan na połowie długości frontu posesji, ułożono podłogi nowe w dwóch lokalach, odnowiono lokal Zakładu dla staruszek „Betanja" i dozorcy, oświetlono dwie klatki schodowe elektrycznością. Koszt tych robót oraz stałej konserwacji urządzeń jak wyżej wyniósł — zł. 4.117 gr. 63.

W domu Nr. 27 przy ul. Tarczyńskiej — postawiono nowy parkan graniczny, opasano posesję drutem kolczastym, naprawiono dachy. Koszt tych robót oraz stałej konserwacji urządzeń jak wyżej wyniósł — zł. 1.178 gr. 96.

Kolonja letnia Drewnica. — Na dokonanie drobnych remontów drzwi, okien, podłóg wydano — Zł. 100.

Willa w Ciechocinku. — Wykonano wewnętrzne naprawy ścian, sufitów, drzwi, okien, na co wydano — zł. 487.

Ogólny koszt wymienionych remontów w okresie sprawozdawczym wyniósł — zł. 24.483 gr. 89.

Spłacone wierzytelności hipoteczne.

W okresie sprawozdawczym T-wo otrzymało spłaty sum hipotecznych ogółem w kwocie zł. 51.381,32.

Składki członkowskie i ofiary.

Wpływy ze składek wniesionych przez członków T-wa wykazują dochód zł. 2.690.— Ofiarność publiczna wyraziła się w darach gotówkowych i w naturze.

Wpływ z ofiar złożonych w gotówce wyniósł ogółem zł. 26.404 gr. 80, przyczem w sumie powyższej mieści się hojna ofiara Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy Wpłynęło:

Do Kasy Głównej:		
od T-wa Kredyt. m. Warszawy	zł. 6.000,—	
od Różnych	„ 16.783,84	zł. 22.783,84
Bezpośrednio do Zakładów:		
do Zakładu im. Jachowicza Freta 10. . . .	zł. 1.167,—	
do Zakładu przy ul. Rakowieckiej 21	„ 430,—	
do Przytułku przy ul. Młynarskiej 35	„ 2.023,96	zł. 3.620,96
		Razem zł. 26.404,80

Władze Towarzystwa składają niniejszem szlachetnym Ofiarodawcom gorące podziękowanie.

Biuro Prawne.

Biuro Prawne wydaje na życzenie Zarządu opinje fachowe, oraz prowadzi sprawy W. T. D. w sądach i urzędach administracyjnych i samorządowych, jak również sprawy egzekucyjne.

W roku sprawozdawczym Biuro Prawne prowadziło we

wszystkich instancjach sądowych 41 spraw (w tej liczbie 9 spraw o eksmisję i zapłatę zaległego komornego i 18 spraw Kasy Groszowej Oszczędności), z których zakończono ostatecznie 27 spraw.

Pozatem wniesiono szereg podań i odwołań do instytucyj administracyjnych, podatkowych, samorządowych, ubezpieczeń społecznych i t. d., oraz zaprojektowano szereg umów z kontrahentami Towarzystwa.

Biuro Prawne prowadzi repertorjum spraw sądowych i dziennik korespondencji przychodzącej i wychodzącej; w dzienniku tym za okres czasu od 1 kwietnia 1931 r. do 31 marca 1932 r. figuruje 181 pozycji, dotyczących pism wychodzących, które zawierają opinje Biura Prawnego.

W roku sprawozdawczym obowiązki Honorowego Radcy Prawnego pełnił p. Mecenas Aleksander Jackowski.

Jako współpracownicy Radcy Prawnego urzędują codziennie pp. adwokaci Gracjan Dąbrowski i Stanisław Łazarowicz.

Wspomnienie o zasłużonych.

W dn. 16 lutego 1932 r. zmarł w 82 roku życia ś. p. Prof. Adolf Suligowski, adwokat, znany działacz na terenie społecznym i samorządowym, Członek honorowy i b. Prezes Zarządu Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności. Jako członek Zarządu T-wa od 1895 r. i Prezes Zarządu w okresie od 1898 do 1900 r. ś. p. zmarły położył doniosłe zasługi dla T-wa.

Ś. p. Adolf Suligowski opierał się uporczywie i z całą stanowczością dążeniom władz rosyjskich, domagających się od T-wa prowadzenia w języku rosyjskim wszystkich aktów,— chroniąc w ten sposób T-wo przed rusyfikacją.

Pozatem główną Jego zasługą były starania o zrealizowanie zapisu na rzecz T-wa dóbr Gościeradowskich, Jemu to bowiem powierzył Zarząd obronę interesów T-wa, gdy ujawniły się kroki, zmierzające do obalenia testamentu zapisodawcy. Długotrwały proces w tej sprawie, który oparł się o wszystkie instancje sądowe, został, dzięki energji i nie-

zwykłej gorliwości, oraz umiejętnemu prowadzeniu przez ś. p. Adolfa Suligowskiego, zakończony pomyślnie dla Towarzystwa.

Wreszcie, jako Prezes Zarządu, ś. p. Adolf Suligowski pozostawił niezatarte ślady swej płodnej pracy we wszystkich działach Towarzystwa.

Dnia 28 lutego 1931 r. zmarł ś. p. Wilhelm Meylert, wybitny praktyk rolniczy, wielce zasłużony działacz społeczny na terenie organizacyj rolniczych, oraz autor cennych publikacyj w sprawach rolniczych. Również Towarzystwo nasze zawdzięcza ś. p. Wilhelmowi Meylertowi bardzo doniosłą pomoc fachową na terenie dóbr Gościeradowskich, której liczne ślady znajdują się w aktach T-wa. Stwierdzić należy, że te bezcenne ekspertyzy przyczyniły się w decydującej mierze do osiągnięcia tego stanu, w jakim znajdują się obecnie dobra Gościeradowskie, stanowiące główne źródło dochodów T-wa.

Dnia 1 lutego 1932 r. zmarł ś. p. Leon Rostkowski, adwokat, długoletni członek W. T. D., ostatnio Członek Rady Naczelnej i Wydziału Wsparć, który położył wybitne zasługi w dziale pomocy materjalnej dla uczącej się młodzieży.

Lista członków

w roku 1931/32.

1. Adamczewski Władysław
2. Adamiecki Wiktor
3. Albrecht Władysław
4. Antecki Kazimierz
5. Arct Zygmunt
6. Augustyniak Wacław

7. Babiński Leon (zmarł)
8. Barczewski Aleksander
9. Bączkiewicz Kazimierz Ks.
10. Bein Stefan (zmarł)
11. Bełkowski Jan
12. Bielecki Juljan
13. Bielski Jan
14. Biernacka Jadwiga
15. Biernacki Aleksander
16. Bisz Jan
17. Błaszkowski Leon
18. Błeszyński Stanisław
19. Błeszyński Tomasz
20. Bogusławski Jan
21. Bogusławski Witold
22. Bojanek Mikołaj Ks.
23. Boniecki Michał

24. Borkowski Marek
25. Borowski Władysław
26. Bouffał Stefan
27. Bronowska Celina
28. Brzeziński Stanisław
29. Brzeźniakiewicz Mieczysł.
30. Budzińska Tylicka Justyna
31. Bukowiecki Stanisław

32. Celiński Wacław Ks.
33. Chamski Stanisław
34. Chamski Witold
35. Cholewicki Ignacy
36. Chomicz Bolesław
37. Chrostowska Marja
38. Chrzanowski Aleksy Wiktor
39. Chyrosz Witold
40. Czarkowski Józef
41. Czarnowski Stefan
42. Czyński Józef

43. Danecki Wilibald Wacław
44. Dąbrowski Aleksander
45. Dąbrowski Bogusław
46. Dąbrowski Gracjan
47. Dąbrowski Władysław
48. Dembińska Józefa
49. Detkens Edward Ks.
50. Dębska Wanda
51. Dietrich Ludwik
52. Dobraczyński Antoni
53. Dobrowolski Stefan
54. Dobrzyński Władysław
55. Drochocki Mieczysław
56. Drzewiecki Piotr Stanisław
57. Dunin Stefan
58. Dworzaczek Ignacy
59. Dydyński Ludwik
60. Dylewski Jan
61. Dziewulska Antonina
62. Dziewulski Stefan

63. Etienne Karol Edmund

64. Fabjani Cels
65. Fajęcki Aleksander Ks.
66. Fedorowicz Józef
67. Fedorowicz Stanisław
68. Fijok Adam
69. Frankowska Natalja
70. Fuchs Stefan
71. Furuhielm Jan

72. Galewska Zofja
73. Gałecki Arkadjusz
74. Garlicka Zofja
75. Garlikowski Henryk
76. Gawałkiewicz Józef
77. Gąsiorowski Zdzisław
78. Gembski Józef
79. Gepner Bronisław
80. Gepnerówna Halina
81. Gerlach Gustaw
82. Gerlach Emil
83. Giertych Franciszek
84. Glas Jakób
85. Gleisner Walerja
86. Godycka-Ćwirkowa Janina
87. Gołkowski Konstanty
88. Górski Józef
89. Górski Wojciech
90. Grabowski Aleksander Ks.
91. Groer Janina
92. Gruszczyński Aleksander
93. Gurbski Stanisław

94. Hagmajer Stanisław
95. Halicka Stefanja
96. Halicki Mieczysław
97. Hennig Franciszka
98. Herse Bogusław
99. Hirszel Stanisław
100. Hiszpański Stanisław
101. Hoffman Henryk
102. Hoffman Karol
103. Hoffman Władysław
104. Hoszardowa Julja
105. Hozer Henryk
106. Hozer Wincenty

107. Iwiński Walenty

108. Jabłoński Władysław
109. Jachimowska Zenobja
110. Jackowski Aleksander
111. Jaeger Antoni
112. Jagowd Adolf
113. Janczewski Stefan
114. Jankowski Alfred
115. Janowski Eugenjusz
116. Jarra Ludwik
117. Jasieński Zdzisław
118. Jaszczołt Adam (zmarł)
119. Jokiel Leopold

120. Kaczyński Pomian Zygmunt
121. Kamiński Bolesław
122. Kaniewski Roman
123. Karasiński Ludwik
124. Karski Albin
125. Kieniewicz Antoni
126. Kijewska Magdalena Marja
127. Kijewski Jan Stanisław
128. Kleczkowski Stanisław
129. Klichowski Antoni
130. Klim Wacław
131. Kłobuszewski Zygmunt
132. Kłodecka Kazimiera
133. Kłossowski Paweł
134. Knoll Antoni
135. Knoll Henryk Antoni
136. Konic Henryk
137. Kopczyński Stanisław
138. Koralewski Kazimierz
139. Korusiewicz Kazimierz
140. Kossowski Tadeusz
141. Kotarski Michał
142. Kotkowski Marceli
143. Kowalski Franciszek
144. Kozerski Adolf
145. Kozieradzki Henryk
146. Kozłowska Anna
147. Kraushar Tadeusz
148. Krąkowski Michał
149. Krechowiecka Marja
150. Król Andrzej
151. Kruszewski Stanisław
152. Krygier Mieczysław Ks.
153. Kryńska Hanna
154. Kryński Włodzimierz
155. Krzeczkowski Kazimierz
156. Krzeczkowski Tadeusz
157. Krzeszkiewicz Włodzimierz
158. Kugler Zofja
159. Kulczycki Kazimierz
160. Kulisz Dyonizy
161. Kupczyński Bruno
162. Kurowska Helena

163. Laurysiewicz Stefan
164. Leśniowski Stanisław

165. Lewandowicz Władysław Ks.
166. Lilpop Franciszek
167. Lilpop Jan
168. Lipski Ignacy
169. Loga Wacław
170. Lubomirska Teresa

171. Łabacz Józef
172. Łabędzki Mieczysław
173. Łagodziński Emiljan
174. Łącki Bronisław
175. Łopieński Feliks
176. Łuczycki Bronisław

177. Mac-Donald Stanisława
178. Maciejewski Artur
179. Makowski Tytus
180. Małecki Bronisław
181. Manduk Antoni (zmarł)
182. Mandukowa Emilja Wacława
183. Manduk Wacław
184. Markowski Sylwester
185. Matkowski Jan
186. Matuszewski Jan
187. Mączyński Bolesław
188. Meisner Mieczysław
189. Meissner Alfred
190. Meyer Jerzy
191. Mieszkowski Kazimierz
192. Milowi Muklanowicz Marjan Władysław
193. Miłodrowska Lucyna
194. Mincerowa Marja
195. Mionowska Jadwiga
196. Modelska Helena
197. Moszczeńska Urszula
198. Moszczeński Stefan
199. Mościcki Mikołaj Ks.
200. Mrozowska Celina
201. Muszalski Czesław
202. Muszyński Kazimierz
203. Mysłowski Adolf

204. Nadolski Kazimierz
205. Nadolski Leon
206. Namitkiewicz Jan
207. Narbutowicz Józef
208. Natanson Antoni
209. Neronowicz-Szpilewska Kazimiera
210. Niemira Karol Ks.
211. Nowacki Henryk Ks.
212. Nowakowski Marceli Ks.
213. Nowodworski Leon
214. Nusbaum Henryk.

215. Odlanicki-Poczobut M.
216. Okólski Juljan
217. Olewski Władysław
218. Olszewski Broniław
219. Olszowska Marja
220. Olszowski Bogusław
221. Olsztyński Wojciech
222. Orłożeński Marjan
223. Osiński Eugenjusz
224. Ostrowska Eliza
225. Ostrzycki Kazimierz

226. Pawińska Jadwiga
227. Paderewski Zygmunt
228. Pawłowski Feliks
229. Paszkowski Wacław
230. Pfeiffer Stanisław
231. Pfeiffer Władysław

232. Piątkowska Zofja
233. Piekarska Emilja
234. PiekarskaFlorentynaZofja
235. Piekarski Franciszek Paweł
236. Piekarski Ludwik
237. Piotrowicz Eugenja
238. Piotrowska Marja
239. Płatkowski Aleksander
240. Poczętowski Juljan
241. Podgórski Mieczysław
242. Podkóliński Tadeusz
243. Ponikowski Cezary
244. Poniński Stefan
245. Popielawski Władysław
246. Popławski Bronisław
247. Popławski Seweryn Ks.
248. Porejko Marja
249. Postupalski Ignacy
250. Prądzyński Juljan
251. Prüffer Józef Erazm
252. Pusson Ewa

253. Raczyński Teodozjusz
254. Roczkowski Juljan Ks.
255. Rogulski Zygmunt
256. Roguski Stefan Ks.
257. Rosiak Marjan
258. Rostkowski Leon (zmarł)
259. Rotkel Iza
260. Rotkel Karol
261. Rozya Jan
262. Rudzińska Helena
263. Rudziński Jan
264. Rusiecka Anna
265. Rusiecka Marja
266. Rusiecki Władysław
267. Rydzykowski Wacław
268. Ryk Józef
269. Ryk Wanda
270. Rząd Antoni
271. Rzeszotarska Helena

272. Salecki Józef
273. Sałaciński Romuald
274. Sawicki Witold
275. Schiele Stanisław (zmarł)
276. Siewierski Kwiryn
277. Sikorówna Stanisława
278. Sikorski Stefan
279. Skrowrońska Marja
280. Smorczewski Leopold
281. Sobolewski Bronisław
282. Sokołowska Alicja
283. Sokołowska Marja
284. Sokołowski Jan Optat
285. Sokulski Seweryn
286. Sosnowski Stanisław
287. Stankiewicz Czesław
288. Starzeński Marjan
289. Stawowiak Mieczysław
290. Stosio Stefan
291. Sturmowa Jadwiga
292. Sujata Edward
293. Sujata Franciszka Zofja
294. Suligowski Adolf (zmarł)
295. Sulikowska Zofja
296. Sułkoński Stefan
297. Szawel-Szeweleff Aleksander
298. Szawel-Szeweleffowa Wanda
299. Szczerbiński Stanisław
300. Szczuka Andrzej
301. Szlagowski Antoni Ks. Biskup
302. Szmakfefer Kazimierz

303. Sztuka Jan Ks.
304. Szymanowska Elżbieta
305. Szymoński Ludwik
306. Szyller Stefan

307. Śleszyński Adam
308. Śliwińska Alina
309. Śmiechowski Mieczysław
310. Światopełk-Mirska Marja

311. Taraszkiewicz Edmund
312. Tarchalski Władysław
313. Tarkowska Ludwika
314. Tarkowski Władysław
315. Tarnowski Jan Ks.
316. Tarnowski Zygmunt
317. Temler Józef
318. Temlerowa Amelja
319. Tomaszewski Władysław
320. Trejdosiewicz Wacław
321. Trzaska-Podbielska Marja Stanisława
322. Trzepałko Stanisław
323. Turowicz Jan
324. Tyborowski Stanisław
325. Tyrchowski Władysław

326. Uzdowski Piotr Józef

327. Walczewska Marja
328. Ważyński Ludwik
329. Wdowiński Józef
330. Wegner Józef
331. Weiss Edward
332. Wesołowski Stanisław Ks.
333. Wieczorkowski Heljodor
334. Wielgut Edward
335. Wierzbicki Jan
336. Wilczyński Stanisław
337. Wiśniewski Juljusz
338. Wiśniewski Marjan
339. Włodarska Marja
340. Włodarski Aleksander
341. Wojewoda Władysław Ks.
342. Wojtkowski Stefan
343. Wozdecki Adam
344. Wrocki Edward
345. Wroczyńska Michalina
346. Wroczyński Jan
347. Wysocki Antoni

348. Zaborski Józef
349. Zarzycka Janina
350. Zawistowska Ksawera Anna
351. Zdanowicz Stanisław
352. Zielińska Zofja
353. Zieliński Zygmunt

354. Żaczkiewicz Stanisław
355. Żakiewicz Bronisław
356. Żurakowski Aleksander

Prezydjum Rady Naczelnej:

Prezes (—) *Stanisław Leśniowski*
V.-Prezes (—) *ks. dr. Karol Niemira*
Sekretarz (—) *Stanisław Błeszyński*

Dyrektor W. T. D.
(—) *Stanisław Fedorowicz*

Warszawa, w czerwcu 1932 r.

Zarząd:

Prezes (—) *Jan Stanisław Kijewski*
V.-Prezes (—) *Henryk Hozer*
Sekretarz (—) *Józef Gembski*
Skarbnik (—) *Zygmunt Kaczyński*

Członkowie:
(—) *Aleksander Dąbrowski*
(—) *Antoni Kieniewicz*

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej

Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności

za rok 1931/2.

Komisja Rewizyjna w składzie prezesa Józefa Wegnera, wice-prezesa Stanisława Kruszewskiego, sekretarza Aleksego Chrzanowskiego, oraz członków: Walentego Iwińskiego, Stanisława Hiszpańskiego, Michała Krąkowskiego, Wojciecha Olsztyńskiego i Marjana Orłożeńskiego, odbyła dziesięć posiedzeń, badając gruntownie stan majątku i rachunków Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności za okres 1931/2 r.

Dokonała ponadto lustracji nieruchomości, oraz zwiedziła przytułki dla starców, zakłady i ochrony.

Sporządzony za rok sprawozdawczy bilans, zamknięty sumą zł. 6.185.008,66, wykazuje niedobór w kwocie zł. 243.904,15.

Komisja Rewizyjna szczegółowo zbadała kasę, rachunki i dowody w dniu 21 czerwca 1932, w wyniku czego uważa bilans za zgodny z księgami Towarzystwa i sporządzony prawidłowo.

Kasa Groszowa pomimo kryzysu, który przeżywa kraj nasz cały, wykazuje dużą żywotność, prowadzona jest ze znajomością rzeczy.

Bilans Kasy Groszowej zamyka się sumą zł. 594.398,46.

Rachunek strat i zysków wykazuje czysty zysk w kwocie zł. 5.735,73.

Dożywianie w zakładzie przy ul. Dzielnej N. 67 odbywało się intensywnie. Wydawano z górą 300 porcyj litrowych dziennie. — Żałować należy, że z powodu braku funduszów, dożywianie trzeba było przerwać.

Nieruchomość przy ul. Freta Nr. 10.

Elewacja podwórza zniszczona. — Wewnątrz zakładu sale, kaplica, pomieszczenia gospodarcze i innne czysto

utrzymane. Bielizna pościelowa na łóżeczkach bez zarzutu. Dzieci dobrze odżywione.

Zauważono, że w Internacie im. Kronenberga dużo zmieniło się na korzyść. Pomieszczenia dla chłopców czyste i schludne. Wychowańcy cieszą się dobrem zdrowiem.

W zakładzie przy ul. Starej Nr. 2 wejście frontowe — niewygodne. Schody, prowadzące z ulicy do gmachu, są zbyt strome. Mają być przebudowane, przyczem zmieniony będzie kierunek schodów. Zamiast prostopadłych będą równoległe do gmachu, tuż przy ścianie z obu stron wejścia. — Kosztorys już jest sporządzony. Brak tylko odpowiedniego funduszu na wykonanie wzmiakowanych robót.

Zakład prowadzony jest wzorowo.

Wygląd dzieci znakomity. Stan zdrowotny bardzo dobry.

Zakład przy ul. Rakowieckiej Nr. 21.

Okna i drzwi balkonowe gmachu frontowego trzeba w wielu miejscach wyremontować i następnie pomalować farbą olejną.

Brak w zakładzie dobrej piwnicy do przechowywania ziemiopłodów. W istniejącej piwnicy kartofle, buraki i inne produkty psują się z powodu nadmiaru wilgoci.

Stara topola od strony ulicy Rakowieckiej zapuściła grube korzenie pod parkan murowany, który wskutek tego nieco się pochylił nazewnątrz i zagraża bezpieczeństwu publicznemu. Zwróciła już na to uwagę policja i domaga się usunięcia pięknego stuletniego drzewa, które swemi rozłożystemi konarami daje pożądany cień podczas letnich miesięcy. Należy znaleźć inny sposób, aby zapobiec runięciu parkanu.

W ogrodzie drzewa owocowe, które w swoim czasie masowo ucierpiały od ostrych mrozów, po kilkoletniej chorobie, przemogły ją i przyszły do siebie.

W tym roku mają owoc. Naogół ogród pięknie utrzymany. Sale zakładowe i inne pomieszczenia, jak również pościel, bielizna nadzwyczaj czyste. Dziewczynki dobrze wyglądają. Stan ich zdrowia nic nie pozostawia do życzenia.

Na nieruchomości przy ul. Puławskiej i Narbutta wielkie drzewa orzechowe, którym kilka lat temu ostre mrozy dały się we znaki, po obcięciu suchych gałęzi i wierzchołków, wypuściły z pnia nowe pędy i pokryły się obficie liśćmi.

Dom mieszkalny i budynki gospodarcze w stanie względnie dobrym.

W głównym gmachu Towarzystwa przy ul. Krak.-Przedm. Nr. 62 niektóre sale, ze względu na stan sanitarny, powinny być odświeżone. W jednej z nich powstał zaciek (poprzeczna oficyna). Dach nad nią już naprawiono.

Skarpy w 2-gim podwórzu wzmocniono i otynkowano.

Waga podwórzowa zupełnie zdezelowana i oddawna już nie funkcjonuje. Niema na czem ważyć większych ilości kartofli i węgla.

Nieruchomość przy ul. Smolnej Nr. 21.

Kamienne płyty balkonowe, rozsadzane przez żelazne pręty balustrady podczas operacji słońca (strona południowa), obłupują się i kawałkami spadają na ulicę. O wypadek nietrudno. Trzeba temu jaknajprędzej zaradzić i nowe płyty pozakładać. Pozatem elewacja podwórzowa i klatki schodowe wymagają odnowienia.

Nieruchomość przy Alei Jerozolimskiej Nr. 30.

Klatki schodowe wymagają pobielenia. Remont konieczny. — Na podwórzu asfalt powinien zastąpić nierówny bruk, po którym niewygodnie chodzić, choć częściowo w formie chodników.

W lokalu 3 pokojowym na 3 piętrze w poprzecznej oficynie zagięła się podłoga. Przyczyna — cienkie belki. Niebezpieczeństwa załamania się stropu jednakże według opinji rzeczoznawców niema.

Posesja przy ul. Chmielnej Nr. 112/114 znajduje się w dobrym stanie. Podwórze i klatki schodowe utrzymane czysto. Rażą tylko sterczące mury rozpoczętej przed 18 laty budowy kościołka.

Nieruchomość przy ul. Tarczyńskiej ładnie prezentuje się zzewnątrz.

Znajdujące się na I piętrze przedszkole prowadzone jest bez zarzutu. Sala i ławeczki czyste.

Zakład dla starców przy ul. Młynarskiej.

Wszędzie czystość wzorowa. Sale, kaplica i inne pomieszczenia w dobrym stanie.

Obiad w dniu rewizji składał się z barszczu czerwone-

go z buraczkami, kartofli i kaszy krakowskiej (piątek). Potrawy były smaczne.

Posesję od strony ul. Młynarskiej otoczono nowym parkanem z desek. Słupy dano dębowe. Całe oparkanienie napojono Carbolineum, zabezpieczając je od gnicia.

W ogrodzie kilka drzew owocowych uschło. Grusze i jabłonie w tym roku słabo owocują.

Całość posesji robi wrażenie dodatnie.

Reasumując ogólną działalność Władz Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności, która zaznacza się we wszystkiem wielką starannością i daje dobre wyniki, Komisja Rewizyjna wnosi, aby Walne Zgromadzenie Władzom Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności udzieliło absolutorjum z czynności w r. 1931/2 i za nader rzetelną pracę wyraziło Zarządowi podziękowanie.

Warszawa, dnia 21 czerwca 1932 r.

Prezes: (—) *Józef Wegner*
Vice-prezes: (—) *Stanisław Kruszewski*
Sekretarz: (—) *Aleksy Wiktor Chrzanowski*
Członkowie: (—) *Stanisław Hiszpański*
(—) *Walenty Iwiński*
(—) *Michał Krąkowski*
(—) *Wojciech Olsztyński*
(—) *Marjan Orłożeński*

„**Nazaret**" (Freta 10) nie przedstawił za rok sprawozdawczy żadnych danych.

Rachunek Dochodów i Wydatków Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności za czas od 1.IV.1931 do 31.III.1932 r.

WYDATKI

		Za czas od 1/IV 1930 do 31/III 1931 r.		Za czas od 1/IV 1931 do 31/III 1932 r.	
1	Wydział Wsparć		61.280,53		63.268,68
2	„ Opieki nad Starcami i Inwalid.:				
	Zakład Starców i Inwalidów	195.379,43		176.973,98	
	„ „Betanja”	9.897,45		9.923,09	
	Przytułek dla Rzem. i Rob. Fabrycz.	70.656,68	275.933,56	59,738,78	246.635,85
3	Wydział Opieki nad dzieckiem:				
	Zakłady zamknięte	340.640,72		300.317,79	
	„ otwarte	114.482.48	455.123,20	117.378,62	417.696,41
4	Kuchnia dla bezrobotnych				15.961,82
5	Szpital w Gościeradowie		52.731,41		49.810,96
6	Ambulatorjum		6.830,94		7.292,65
7	Zapomogi		1.028,—		413,—
8	Wypłaty z tytułu zapisów		9.696,79		14.489,84
9	Utrzymanie Domów i Kolonji		124.133,95		97.460,04
10	Płace Administracji Centrali		59.603,85		55 389,54
11	Koszty Ogólne		12.262,69		10.327,05
12	Prowizje i Inkaso		911,59		1.035,04
13	Pomoc Prawna, opłaty sądowe i rejent.		12.574,56		10.905,33
14	Procenty		9.382,59		9.145,85
15	Emerytury		4.800,—		7.120,—
16	Różnica Kursu		—		1.388,48
17	Wydawnictwo Pamiętnika.		2.289,30		488,—
18	Kasa Przezorności		—		4.971,50
19	Amortyzacja ruchomości biura Zarządu		780,95		780,95
			1.089.363,91		1.014.580,99

DOCHODY

		Za czas od 1/IV 1930 do 31/III 1931 r.		Za czas od 1/IV 1931 do 31/III 1932 r.	
1	Wydział Wsparć		6.776,40		6.913,40
2	„ Opieki nad Starcami i Inwalid.:				
	Zakład Starców i Inwalidów	3.689,15		2.571,50	
	Przytułek dla Rzem. i Rob. Fabr.	32.574,28	36.263.43	24.129,53	26.701,03
3	Wydział Opieki nad dzieckiem:				
	Zakłady zamknięte		19.090,—		3.337,76
4	Szpital w Gościeradowie		103,05		1.385,—
5	Zasiłki od Instyt. i osób prywatnych		22.447,49		22.783,84
6	Subwencje Związków Komunalnych		22.000,—		2.000,—
7	Opłaty od Instyt. Państw. i Komunal.		192.702,50		171.570,23
8	Składki członkowskie		645,—		2.690,—
9	Dochód z domów i kolonji		232.890,02		231.186,98
10	Procenty Hipoteczne		48.645,51		46.772.64
11	„ od papierów wartościowych		53.342,63		43.476,04
12	„ od lokat w bankach		1.552,73		400,85
13	Wpływ z podziału doch. K.G.O. za 1930/31.		—		10.000,—
	Różnica kursu		321,58		—
14	Dochód netto z dóbr Gościeradów		250.716,60		201.459,07
15	Deficyt		201.866,97		243.904,15
			1.089.363,91		1.014.580,99

Dyrektor: (—) *Stanisław Fedorowicz*
Buchalter: (—) *Ignacy Postupalski*

Z a r z ą d:

Prezes: (—) *Jan Stanisław Kijewski*
V-Prezes: (—) *Henryk Hozer*
Sekretarz: (—) *Józef Gembski*

Skarbnik: (—) *Zygmunt Kaczyński*
Członkowie: (—) *Aleksander Dąbrowski*
(—) *Antoni Kieniewicz*

Komisja Rewizyjna:

Prezes: (—) *Józef Wegner*
V-Prezes: (—) *Stanisław Kruszewski*
Sekretarz: (—) *Aleksy Chrzanowski*

Członkowie: (—) *Stanisław Hiszpański*
(—) *Walenty Iwiński*
(—) *Michał Krąkowski*
(—) *Wojciech Olsztyński*
(—) *Marjan Orłożeński*

Dobra Gościeradów

Zyski i Straty od 1/IV 1931 do 31/III 1932 r.

		Za czas od 1/IV 1930 do 31/III-1931 r.	Za czas od 1/IV 1931 do 31/III-1932 r.			Za czas od 1/IV-1930 do 31/III-1931 r.	Za czas od 1/IV-1931 do 31/III-1932 r.
1	Koszty Ogólne	8.128,83	11.346,45	1	Eksploatacja Lasów	317.829,68	268.742,62
2	Pensje Administracji i Służby	18.500,29	15.266,52	2	Dzierżawa Folwarków	56.480,31	62.434.22
3	Utrzymanie Inwentarza	1.126,31	496,57	3	„ Młynów	5.533,50	5.780,40
4	„ Budowli	21.245,45	24.905,52	4	„ Gruntów	7.039,94	3.593,28
5	Podatki	14.941,21	9.389,64	5	„ Rybołówstwa	9.809,48	612,69
6	Serwituty	43.729,03	28.808,12				
7	Zamiana Gruntów	1.731,35	6.095,05				
8	Ochrony	7.888,98	7.576,70				
9	Wsparcia	9.987,44	9.580,86				
10	Wydatki kulturalne	3.738,45	8.712,77				
11	Amortyzacja nowych budowli i ruchom.	14.552,56	16.322,95				
12	Strata na inwentarzu żywym	406,41	950,—				
13	Ruchomości zniszczone	—	252,99				
14	Zysk netto	250.716,60	201.459,07				
		396.692,91	341.163,21			396.692,91	341.163,21

EKSPLOATACJA LASÓW od 1/IV 1931 do 31/III 1932 r.

1	Kultury i Ochrona Lasów	46.552,99	27.135,39	1	Sprzedaż poręb	418.111,18	351.450,—
2	Utrzymanie personelu leśnego	65.318,82	66.612,14	2	Drzewo materjałowe własnego wyrobu		
3	Koszty Sądowe	3.892,70	3.064,50	3	„ opałowe „ „		
4	Wydatki Ogólne	2.825,—	2.054,75	4	Dzierżawa gruntów w porębach	3.587,59	700,65
5	Dochód netto	317.829,68	268.742.62	5	„ polowania	8.880,—	8.880,—
				6	Różne dochody	5.840,42	6.578,75
		436.419,19	367.609,40			436.419,19	367.609,40

Dyrektor: (—) *Stanisław Fedorowicz*
Buchalter: (—) *Ignacy Postupalski*

Zarząd:

Prezes: (—) *Jan Stanisław Kijewski*
V-Prezes: (—) *Henryk Hozer*
Sekretarz: (—) *Józef Gembski*
Skarbnik: (—) *Zygmunt Kaczyński*
Członkowie: (—) *Aleksander Dąbrowski*
(—) *Antoni Kieniewicz*

Komisja Rewizyjna:

Prezes: (—) *Józef Wegner*
V-Prezes: (—) *Stanisław Kruszewski*
Sekretarz: (—) *Aleksy Chrzanowski*
Członkowie: (—) *Stanisław Hiszpański*
(—) *Walenty Iwiński*
(—) *Michał Krąkowski*
(—) *Wojciech Olsztyński*
(—) *Marjan Orłożeński*

Bilans Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności na dzień 31 marca 1932 r.

AKTYWA

		na 31/III 1931 r.		na 31/III 1932 r.	
1	Kasa		23.928,99		13.245,18
2	Instytucje Finansowe		368.810,25		166.621,71
3	Papiery Wartościowe				
	wartość papierów %%	649.817,32		675.486,11	
	„ kuponów	16.800,—	666.617,32	19.438,70	694.924,81
4	Dłużnicy				
	zaległe %% hipoteczne	49.676,51		38.012,56	
	różni dłużnicy	173.985,25	223.661,76	387.853,82	425.866,38
	Weksle		36.450,—		—
5	Lokacje hipoteczne		489.193,73		437.812,41
6	Pożyczki z Autonomicznych kas		21.190,—		23.587,82
7	Kaucje		62.237,—		62.237,—
8	Nieruchomości				
	miejskie	1.659.370,—		1.659.370,—	
	wiejskie	1.721.350,—		1.721.350,—	
	nowe budowle w Gościeradowie	252.447,42	3.633.167,42	284.983,19	3.665.703,19
9	Ruchomości		119.222,23		122.562,72
10	Inwentarz Żywy		17.710,—		15.074,50
11	Remanenty				
	drzewo opałowe i budulcowe	189.308,68		128.558,66	
	żywność i t. d.	42.564,98		44.121,20	
	bielizna, odzież i obuwie	127.896,97	359.770,63	134.964,89	307.644,75
12	Sumy Przechodnie		9.213,48		5.822,04
13	Dłużnicy Wątpliwi				
	Ros. Bank Państwa r-k bieżący	1,—		1,—	
	„ „ „ „ papierów %%	1,—	2,—	1,—	2,—
14	Deficyt		201.866,97		243.904,15
			6.233.041,78		6.185.008,66
	Różni za Depozyty		1.172.395,51		1.116.813,51

PASYWA

		na 31/III 1931 r.	na 31/III 1932 r.
1	Kapitał obrotowy	1.766.875,90	1.565.008,93
2	„ żelazny	3.377.827,72	3.434.205,09
3	Fundusz Amortyzacyjny	205.573,86	211.901,—
4	Fundusze Specjalne	32.921,89	31.917,91
5	„ Depozytowe	19.111,03	43.131,69
6	„ Kasy Groszowej Oszczędn.	577.553,95	594.398,46
7	„ Auton. Kas T-wa	30.636,79	32.451,05
8	Fundusz z Różnicy Kursu	7.928,97	14.916,37
9	Rezerwa na pokrycie niep. należn.	16.454,34	50.001,98
10	Instutucje Finansowe	—	2.000,—
11	Długi Hipoteczne	19.778,02	18.233,41
12	Wierzyciele	98.126,77	100.854,10
13	Różni za kaucje	66.821,77	65.241,77
14	Sumy Przechodnie	13.429,77	20.745,90
15	Pożyczka b. Skarbu Państwa Ros.	1,—	1,—
		6.233.041,78	6.185.008,66
	Papiery Wartościowe w Depozycie	1.172.395,51	1.116.813,51

Dyrektor: (—) *Stanisław Fedorowicz*
Buchalter: (—) *Ignacy Postupalski*

Zarząd:

Prezes: (—) *Jan Stanisław Kijewski*
V-Prezes: (—) *Henryk Hozer*
Sekretarz: (—) *Józef Gembski*

Skarbnik: (—) *Zygmunt Kaczyński*
Członkowie: (—) *Aleksander Dąbrowski*
(—) *Antoni Kieniewicz*

Komisja Rewizyjna:

Prezes: (—) *Józef Wegner*
V-Prezes: (—) *Stanisław Kruszewski*
Sekretarz: (—) *Aleksy Chrzanowski*

Członkowie: (—) *Stanisław Hiszpański*
(—) *Walenty Iwiński*
(—) *Michał Krąkowski*
(—) *Wojciech Olsztyński*
(—) *Marjan Orłożeński*

DOCHODY

PROJEKT BUDŻETU na 1932/33 rok

WYDATKI

Dochody

Nr		1931/32 rok		1932/33 rok	
1	Wydział Wsparć:				
	Zebrane przez Wydział		12.000,—		10.000,—
2	Wydział Starców i Inwalidów:				
	Zakład Starców i Inwalidów, Krakowskie-Przedmieście 62	6.000,—		8.000,—	
	Przytułek dla Rzem. i Rob. Fabr., Młynarska 35	33.000,—	39.000,—	33.500,—	41.500,—
3	Wydział Opieki nad Dzieckiem:				
	Zakład sierot Chłopców, Freta 10	3.800,—		3.800,—	
	Zakład sierot Dziewcząt, Rakowiecka 21	6.300,—		7.300,—	
	Internat im. Kronenberga, Freta 10	5.000,—	15.100,—	5.000,—	16.100,—
4	Szpital w Gościeradowie		1.000,—		1.000,—
5	Zasiłki od Instyt. i Os. Prywatn.		30.000,—		10.000,—
6	„ na Schronienie Popołogowe		75.000,—		— —
7	Subsydjum Magistratu		24.000,—		— —
8	Częściowy zwrot kosztów utrzym. pensj. Komis. Rządu i Magistratu		170.500,—		154.030,—
9	Zaległości Magistratu za utrzym. dzieci, starców i talony		—		36.000,—
10	Składki członkowskie		6.000,—		6.000,—
11	Dochód z nieruch. miejskich		240.943,—		243.562,—
12	Procenty Hipoteczne:				
13	bieżące	50.000,—		40.000,—	
14	zaległe	60.000,—	110.000,—	30.000,—	70.000,—
15	Procenty od papierów wartościowych		47.462,—		43.710,—
16	Dobra Gościeradów		232.500,—		232.500,—
17	Dochód z Kolonji		3.000,—		3.000,—
18	Niedobór		228.112,—		223.586,—
19	Kasa Groszowej Oszczędności		51.293,08		51.002,80
20	Kasa Pożyczkowa im. Bolesława Prusa		4.417,69		4.477,68
			1.290.327,77		1.146.468,48

Wydatki

Nr		1931/32 rok		1932/33 rok	
1	Wydział Wsparć. Wsparcia	44.877,—		44.877,—	
	Obiady gościnne: 48000 obiadów	25.123,—	70.000,—	25.123,—	70.000,—
2	Wydział Starców i Inwalidów:				
	Zakład Starców Krak.-Przedm. 62 300 osób	215.616,—		197.050,—	
	„Betanja“ Chmielna 112/114. 100 osób	11.381,—		11.170,—	
	Przytułek na Młynarskiej 35. 80 osób	59.823,—	286.820,—	62.410,—	270.630, -
3	Wydział Opieki nad Dzieckiem:				
	Zakład sierot chłopców, Freta 10 — 175 osób	192.700,—		172.998,—	
	Zakład sierot dziewcząt, Rakowiecka — 145 osób	148.200,—		144.102,—	
4	Internat im. Kronenberga, Freta 10—				
5	15 osób	17.700,—		19.200,—	
6	Zakłady Otwarte	121.900,—	480.500,—	116.685,—	452.985,—
7	Zakład „Dzielna 67“		100.000,—		12.000,—
8	Szpital w Gościeradowie		57.000,—		50.000,—
9	Ambulatorjum, Krak.-Przedm. 62		8.200,—		6.596,—
10	Wypłaty z tytułu zapisów		14.862,—		15.293,—
11	Emerytury		—		10.440,—
	Utrzymanie Domów i Remonty		117.410,—		110.000,—
	Koszty wstępne Budowy Internatu		10.000,—		10.000,—
	Wydatki Ogólno Administracyjne:				
	pensje pers. i świadcz. socjalne	62.500,—		53.200,—	
	wydatki administracyjne	6.400,—		3.000,—	
	opał i światło	1.309, —		1.028,—	
	lokal	4.115,—		4.115,—	
	ruchomości	200,—		200,—	
12	Biuro prawne	10.000,—		11.000,—	
13	procenty	800,—		8.000,—	
14	koszty zjazdu i pamiętnika	4.000,—	89.324,—	2.000,—	82.543,—
15	Fundusz Dyspozyc. Prezesa Zarządu		500,—		500,—
	Tanie Kuchnie		1,—		1,—
	Kasa Groszowej Oszczędności		51.293,08		51.002,80
	Kasa Pożyczkowa im. Bolesława Prusa		4.417,69		4.477,68
			1.290.327,77		1.146.468,48

Dyrektor: (—) *Stanisław Fedorowicz*

Buchalter: (—) *Ignacy Postupalski*

Zarząd:

Prezes (—) *Jan Stanisław Kijewski*
V.-Prezes (-) *Henryk Hozer*
Sekretarz (—) *Józef Gembski*

Skarbnik (—) *Zygmunt Kaczyński*
Członkowie (—) *Aleksander Dąbrowski*
(—) *Antoni Kieniewicz*

Komisja Rewizyjna:

Prezes (—) *Józef Wegner*
V.-Prezes: (—) *Stanisław Kruszewski*
Sekretarz: (—) *Aleksy Chrzanowski*

Członkowie: (—) *Stanisław Hiszpański*
(—) *Walenty Iwtński*
(—) *Michał Krąkowski*
(—) *Wojciech Olsztyński*
(—) *Marjan Orłożeński*